

– Slik  
bæsjer du i  
hemmelighet



Debatt s. 18

**DISSE  
STUDIESTEDENE HAR  
FORBINDELSER TIL  
ISRAEL**

Nyhet s. 6

**OPPTAKSPRØVER:**



659 kjemper  
om 10 plasser

Nyhet s. 15

**STUDENTER ARRESTERES I  
HOPETALL VERDEN RUNDT**



Utenriks s. 16–17

# UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 5

årgang 78

[www.universitas.no](http://www.universitas.no)

fredag 10. mai 2024



# VIL AT DU SKAL BLI USA-VENN

Mens studentopprøret blir møtt med gummikuler og arrestasjoner, jobber den amerikanske utenrikstjenesten med å endre unge nordmenns holdninger til USA.

Nyhet s. 8–11

# LEDER OG KOMMENTAR

## UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: **Alida de Lange D'Agostino**  
dagostinoalida@gmail.com 913 86 220

Nyhetsredaktør: **Vilhelm O. Bjørgul**  
vilhelm.bjorgul@gmail.com 918 73 132

Fotosjef: **Tobias Schildmann Mandt**

Desksjef: **Mona Soopalu**

Nettredaktør: **Frída A. Hagen**

Uttegner: **Mina Wikeby**

Uttegner: **Ida Fjeld**

Uttegner: **Sigríd Mo Sand**

Deskjournalist: **Frída A. Hagen**

Korrektursjef: **Harald Nordbø**

Daglig leder og annonseansvarlig:

**Maryam Amini**

universitas.daglig.leder@gmail.com

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 3 Blindern, 0313 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Leder

## Har opprøret en effekt?



**Alida de Lange D'Agostino,**  
Ansvarlig redaktør

**G**ummikuler, tåregass og arrestasjoner. I USA blir fredelige studentprotester til støtte for Gaza møtt med harde sanksjoner fra myndighetene (og ja, å okkupere universitetsbygg er fredelig – selv om Joe Biden er uenig). På kort tid er studentopprøret blitt et verdensomspennende fenomen. Men har opprøret en effekt?

Ingen gjør opprør som studentene. Vi er høylytte, tydelige og uredde. Når det er kamp mellom unge og gamle, vil de unge alltid vinne, sier professor og leder for Fridtjof Nansens Institutt Iver B. Neumann til Universitas denne uken. Selv om vi er idealistiske, har vi alltid rett i etterpåklokkens lys. Listen er lang, men opprør for klimaet, mot Vietnamkrigen og mot apartheid er noen eksempler.

Andrew Feinstein, som jobbet i Nelson Mandelas regjeringsapparat, uttalte nylig i Klassekampen at apartheidregimet i Israel er verre enn det var i Sør-Afrika. Det er vanskelig å se for seg at motstanderne av krigen i Gaza tar feil. Studentene går i bresjen for Palestina verden over.

Det store spørsmålet er hvorvidt vi har makt til å endre på noe – eller om det hele blir et blaff i vinden mot den beinharde realpolitikken.

I USA er det valgkamp til høsten, og Biden står i en skvis. Som en del av hans valgkampstrategi vil han appellere til midten av partiet, ifølge NRK. Dette krever å vise støtte til Israel. Dermed kan han miste stemmer fra unge demonstranter, sam-

som er nærmere seg selv. Det er her akademisk boikott kommer inn.

Eliteuniversitetet Brown har gått med på å holde en avstemning om investeringer knyttet til Israel i bytte mot at studentene pakker ned teltene sine. Universitetet i Barcelona har godkjent demonstrantenes forslag om å bryte alle institusjonelle og akademiske bånd til Israel, som nå skal legges frem for universitetsstyret. Ved

Trinity College i Dublin gikk universitetet med på å kutte bånd til Israel for at studentene skulle stoppe protestene sine og ikke lenger blokkere en turistattraksjon (les: inntektskilde) på campus.

Ved universitetene i USA møter rektorene

heftig krysspress. Både fra demokrater, republikanere, rike donorer og studentene selv. I Norge har de derimot mindre å tape. Om dette gjør det lettere for dem å imøtekomme studentenes krav gjenstår å se når universitetsstyret ved UiO skal diskutere akademisk boikott og innkjøpspolitikk 14. mai.

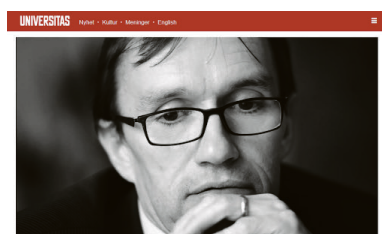
### Selv om vi er idealistiske, har vi alltid rett i etterpåklokkens lys

tidig som det skaper misnøye på venstresiden i partiet. Han er sikker og klar i sin støtte til Israel likevel, men er blitt hardere i klypen – blant annet ved å true om å stoppe våpenleveranser dersom Israel invaderer Rafah. Dét er ikke til å kimse av.

Men i et land med to store partier som støtter Israel, og hvor avstanden til politikerne er stor, er det klart at man vil påvirke institusjoner

## Arkivaren

Historiske skråblikk av  
Frída «Falkeblikk» Hagen



### Studentsinken

HVEM: Espen Barth Eide

Lev: Oslo

Publert: 10. mai 2011

Publisert: 10. mai 2011, kl. 17:00. Sist oppdatert: 10. mai 2011, kl. 17:00.

### Våt studietid for utenriksministeren

«Ok da, så var det kanskje ikke bare fjas», svarte Espen Barth Eide da han i 2011 ble spurt om sin studietid. I denne utgaven av Universitas kan man lese om den nåværende utenriksministeren. For 13 år siden var han «bare» statssekretær i utenriksdepartementet, men like interessant for Universitas' journalister som i dag. Den gang ble det stilt spørsmål om det som *virkelig* betydde noe, det vil si spørsmål om festinga. «Det var en lystig tid med mye vin og øl», kunne han avsløre, men står fast ved at det ikke var derfor han brukte ti år på å bli statsviter.

Universitas, 2011

### Israelsk uke

Også for 40 år siden var studentsinnet preget av konflikten mellom Israel og Palestina. På den tiden var det ingen som teltet utenfor Villa Eika, men plakater var det nok av. På starten av 80-tallet ble det fattet vedtak i styret til SiO om at ingen SiO-eide varehus hadde lov til å selge israelske varer. Det var imidlertid en viss butikksjef på Blindern som mente han ikke hadde fått denne beskjeden. Derfor satte han opp en plakat et helt år senere om «israelsk uke» med tilbudsvarer. Universitas' journalist fikk pent til svar at studentene som satt i styret, «burde heller bruke tiden på det de er kommet hit for; få eksamen og bli samfunnsborgere». Lengte leve demokratiet og ytringsfriheten!

Universitas, 1984



- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden SiO.
- Universitas arbeider etter Vier varson-plakatens regler for god presseskikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.





ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

# Hold politiet unna universitetene

Studentene protesterer for et fritt Palestina verden over. De må være fredelige, og de må få være i fred.

## Palestina

Tora A. Vassnes,  
debattredaktør i Universitas



Vær så snill, ikke skyt oss», kan man høre i lydklipp fra studentprotestene ved Columbia-universitetet i USA. 30. april braste politiet inn blant de fredelige demonstrantene og arresterte 110 studenter. Da demonstrantene nektet å flytte seg fra universitetsområdet, begynte den ene politimannen å avfyre skudd. Ingen studenter ble skadet, men mange unge demonstranter ble lamslått av angst.

I USA er debatten om Israel og Palestina blitt så politisert at fredelige studentprotester har endt med over 2000 arrestasjoner. Arrestasjonene på universitetene forklares i vage argumenter om at man skal bevare orden på campus. Men å opprettholde orden på campus skal aldri gå på bekostning av universitetets viktigste verdier: ytringsfrihet og demokrati. Det er på universitetene at unge skal lære å tenke fritt. Er det ett sted en fredelig demonstrasjon skal få pågå i fred, er det på universitetene.

Nå har studentdemonstrasjonene spredt seg til flere land. Den 1. mai ble

det satt opp telt også på Blindern i Oslo. At studentene demonstrerer for demokrati og ytringsfrihet og mot folkemord og drap på sivile er ikke noe nytt. Mange av historiens viktigste demonstrasjoner har startet nettopp på universitetene. De massive studentprotestene på 70-tallet mot USAs krigføring i Vietnam, har i senere tid fått mye av æren for at USA til slutt trakk seg ut.

Universitetspresidenten ved Columbia, Minouche Shafik, er universitetets øverste ansvarsperson. Etter en høring i kongressen om antisemittiske holdninger på campus sendte hun egenhendig New Yorks politi ned til universitetet for å stanse de fredelige demonstrantene. Hun hadde ikke ryggmarg nok til å forsvare studentenes ytringsfrihet og la dem protestere. Som universitetspresident er dette hennes største ansvar.

Der hun sviktet aller mest, var mangelen på dialog med studentene. Presidenten ved Columbia kneblet demonstrantene for å bevare ro på campus og sikre seg mot antisemittiske utsagn. Antisemittisme på amerikanske campus

har funnet sted, men amerikanske medier får mye kritikk for å ha blåst opp omfanget. Amerikanske universiteter har slitt med spenningen mellom proisraelske og propalestinske studenter siden 7. oktober. Men at protestene i USA har vært preget av polarisering, vold og hatretorikk, løses i hvert fall ikke ved å forby fredelige demonstrasjoner. Det løses ved å lytte til studentene.

Å sende politiet på fredelige studentdemonstranter gjør ingenting for å de-

siden 7. oktober.

Forrige uke slo UiOs studenter opp leir på Blindern. De krever at universitetet tar avstand fra Israel, og kutter alt akademisk samarbeid. De norske protestene har lite til felles med de amerikanske. Men det vi kan lære av USA, er at studentene fortjener å bli hørt. Universitetsstyret i Oslo må gjøre sin del av jobben: Gå i en ordentlig dialog med studentene og med seg selv.

Hvilke midler man skal bruke for å

## Da politiet avfyrte skudd på Columbia University, ble kampen for et fritt Palestina også en kamp om å bevare ytringsfriheten

eskalere situasjonen. Det gjør ikke at noen føler seg tryggere. Men det verste med det hele er at det flytter fokuset fra hva studentene protesterer mot, nemlig den inhumane situasjonen i Gaza. I stedet for å gå i dialog med studentene, som på demokratisk vis kjemper for det de tror på, handler debatten nå om hvorvidt man skal sette munnkurv på dem eller ikke. Debatten handler nå om de som demonstrerer om Palestina, ikke de 31.184 palestinerne som har blitt drept

få fred i Gaza, kan man strides om. Men at studenter skal fortsette å kjempe mot undertrykkelse er sikkert. Da politiet avfyrte skudd på Columbia University, ble det tydeligere at kampen for et fritt Palestina også er en kamp om å bevare ytringsfriheten og demokratiske verdier. Derfor er protestene på UiO og verden over viktige. De må være fredelige, og de må få være i fred.



nyhetsredaktør: **Vilhelm O. Bjørgul**  
vilhelm.bjorgul@gmail.com 918 73 132

# NYHET

## Ny messias på MF

Etter nesten 20 år som rektor ved MF vitenskapelege høyskole gir Vidar Leif Haanes stafettspinnen videre neste sommer, skriver avisen Vårt Land. Høyskolen, med over 1300 studenter i Oslo, vil i 2025 kun få sin andre rektor. Til Vårt Land opplyser Haanes at saken er udramatisk og at han som 64-åring vil bruke sine siste arbeidsår som normal professor igjen, noe han gleder seg til, ifølge avisen. Haanes ble selv i 2005 MFs aller første rektor. Fram til da hadde høyskolen vært ledet av en dekan og direktør. Siden da har MF gått gjennom en stor utvikling, forteller Haanes. Skolen har blant annet blitt tydeligere som en akademisk og vitenskapeleg institusjon. Hvem som tar over, er ennå ikke klart. Haanes har informert styret ved MF om sin avgang, og høyskolen vil finne en arvtaker innen sommeren 2025. *JN*

## Politiet skjøt under studentdemo

Det ble avfyrt skudd under stormingen av Columbia-universitetet i New York tidligere denne uka, melder NTB. En politibetjent skal ha løsnet skudd da politiet tok seg inn i det okkuperte bygget ved universitetet, skriver kontoret til statsadvokaten. Ingen skal ha blitt skadd under hendelsen. Ifølge Doug Cohen, talsperson for kontoret til Manhattans statsadvokat Alvin Bragg, skal det kun ha vært politifolk i nærheten og ingen studenter. Hendelsen skjedde i etterkant av at flere studentdemonstranter hadde blitt fjernet fra administrasjonsbygningen i Hamilton Hall ved universitetet i en omfattende politiaksjon *JN*

## Færre studenter vil til Kina

Færre og færre norske studenter velger å studere i Kina, skriver Aftenposten. Lånkassens tall viser at Norge har gått fra å sende 276 utvekslings- og utenlandsstudenter til Kina i 2018 til kun 42 i 2022. Samtidig faller også antall søkere til programmet for kinesisk og Kina-studier ved Universitetet i Oslo, og antallet kinesiske studenter i Norge er halvert siden nivået før koronapandemien, ifølge avisa. Anna Handal Hellesnes, leder i Association of Norwegian Students Abroad, samskipnaden for utenlandsstudenter, beskriver fallet som "dramatisk" overfor Aftenposten og peker på utbredt skepsis til det kinesiske regimet som særlig årsak ved siden av pandemien. *HN*

## STUDENTPROTESTER HAR SPREDD SEG TIL NORGE:

# – Universite



**TETT I TELT:** Safi står omgitt av 24 telt. Her sover hun og om lag 30 andre studenter i troen på at de bidrar til å gjøre forskjell.

På Blindern har over 30 studenter samlet seg for å presse universitetet til akademisk boikott. De sover og bor på campus til kravene deres blir møtt. UiO-rector frykter derimot politisering av akademien.

### Gaza-demonstrasjon

**Tekst** Wilma Bergseth  
**Foto** Sara Aarøen Lien

Fra USA, Tyskland, og Frankrike via Irland og Australia til Norge. Gaza-protester ledet an av studenter har blitt en internasjonal bevegelse.

På vei ned trappen fra Villa Eika på Blindern kommer en av koordinatorene for aksjonen ved Universitetet i Oslo (UiO), Helena Natvig Safi (21). Hun studerer Midtøsten-studier med arabisk

på Blindern og er selv norsk-palestiner med familie i Gaza. Hun mener en akademisk boikott av Israel er det eneste riktige UiO kan gjøre.

– En akademisk boikott vil treffe Israel der det skal treffe. Akademien og akademiske institusjoner i Israel spiller en nøkkelrolle for okkupasjonen, hevder Safi.

– Hva er de ønskede konsekvensene av en akademisk boikott?

– En av de viktigste konsekvensene er at det bidrar å vise at okkupasjon og folkemord ikke er normalt, forklarer hun, og legger til:

– Å fortsette avtalen med universitetene gir et signal om at vi godtar og aksepterer det som skjer.

Studentene har møtt opp på teltkaksjonen i solidaritet med studentene i andre land, særlig i USA, hvor de har fått harde sanksjoner for å demonstrere for akademisk boikott av Israel.

– Kan ikke en akademisk boikott bidra til å svekke den akademiske friheten til studenter i Israel?

– Dette er et argument mange som er imot akademisk boikott bruker, forklarer Safi, som selv mener det ikke holder mål.

Hun mener det er staten Israel som i så fall svekker den akademiske friheten. Hun trekker frem eksempler på akademikere som har blitt fengslet i Israel for å kritisere det som foregår i Gaza.

– Det finnes ikke akademisk frihet i



# Universitetet har et ansvar



Israel, understreker hun.

Safi undrer seg også over hvem som tar palestineres akademiske frihet i forsvar:

– De har fått den frastjølet. Du har ikke akademisk frihet når du er død.

## Jo flere vi er, jo større makt har vi

Helena Natvig Safi (21), aksjonist og student

### Tro på endring

Siden angrepet 7. oktober og den påfølgende krigen på Gaza har

Safi til tider følt seg maktesløs, men hun har stor tro på at aksjonen kan skape endring. Hun trekker frem hvordan universiteter i hele Norge har samlet til en internasjonal bevegelse.

– Jo flere vi er, jo større makt har vi.

Safi viser Universitas rundt på teltplassen. Blant teltene er det en rekke bannere: «Norge profiterer på okkupasjon og folkemord», «End UiO's complicity in genocide» og «I hate a neutral bitch» er blant budskapene. Et av teltene er fylt opp med mat som de har fått fra firmaer, studenter og enkeltpersoner.

– Det er sikkert 200–300, som har vært innom. Støtten har vært påfallende.

UiO er ikke det eneste universitetet i Norge hvor studentene har bestemt seg for å aksjonere. Også Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, Universitetet i Sørøst-Norge og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og flere følger etter, forteller Safi.

### Unge Venstre er mot

Ikke alle er enige med aksjonistene. En av dem er Omar Svendsen-Yagci (19). Han er 2. nestleder i Unge Venstre og studerer statsvitenskap ved UiO, og mener en akademisk boikott vil virke mot sin hensikt.

– Det kan øke spenningsforholdet og oppslutningen til Netanyahu, sier Svendsen-Yagci.

Dette forklarer han med at det

### Dette krever aksjonistene

- + Kutte alt institusjonelt samarbeid med israelske høyere utdanningsinstitusjoner, formelt forsknings-samarbeid og utvekslingsavtaler.
- + Suspendere alle formelle bånd med israelske selskaper som har forbindelser med det israelske militæret eller i de palestinske okkuperte områdene.
- + Gi ressurser til å bygge opp relasjoner med palestinske høyere utdanningsinstitusjoner som har blitt ødelagt av den israelske staten.
- + Tilby stipender til palestinske studenter og stipend til fakultetets medlemmer som har mistet sine universiteter og levebrød, samt støtte online tilgang for ansatte og studenter ved palestinske universiteter.

kan gjøre at akademikere, som han mener tradisjonelt sett har vært kritiske til Netanyahu, mister tillit til omverden og i større grad støtter de interne beslutningene.

Han mener at en akademisk boikott er et angrep på den akademiske friheten, som vil rokke med de grunnleggende rettighetene i akademia og demokratiet. Han mener at det i krisetider er desto viktigere å bygge opp under disse verdiene.

Likevel deler Svendsen-Yagci intensjonen til teltaksjonistene:

– Norge må gjøre mer, men en akademisk boikott er feil virkemiddel, og kan gjøre vondt verre.

### Et stort dilemma

Hilde Henriksen Waage er en av forskerne som hadde kjent konsekvensene av en akademisk boikott. Hun er professor i historie ved Universitetet i Oslo og seniorforsker ved Institutt for fredsforskning (Prio). Waage er prinsipielt imot en akademisk boikott.

– Min jobb er å forske på konflikten og hva som kan gjøres for å finne en fredelig løsning. For å kunne utføre jobben er jeg avhengig av å kunne samarbeide med israelske forskere og institusjoner, forklarer hun.

– Kan akademisk boikott ha en effekt på grunn av de tette båndene mellom akademia og IDF?

– Det stemmer at akademia og forsvaret har tette bånd, men problemet er at den israelske staten og forsvaret er overalt, det er ikke mulig å bryte disse båndene, forklarer Waage.

Hun mener vi står ovenfor et stort dilemma.

– Skal vi på den ene siden føre moralsk demonstrasjonspolitikk, eller skal vi prøve og samarbeide og bidra til fredelige samtaler, spør professoren.

### Politisering av akademia

Universitas møter UiO-rector Svein Stølen mens han sitter og snakker med studentene som deltar i teltaksjonen. De sitter i en ring og diskuterer en eventuell akademisk boikott. Studentene stiller spørsmål og Stølen svarer. På spørsmål fra Universitas om hva han tenker om akademisk boikott, svarer han følgende:

– Våre etiske retningslinjer anbefaler at man ikke bruker akademisk boikott som virkemiddel.

Han begrunner dette med den akademiske friheten til hver enkelt forsker. Videre forteller han at det legges mye press på UiO som institusjon for å boikotte land eller organisasjoner basert på ulike aktualiteter, som for eksempel klima- eller kjønnspolitikk.

– Det er en politisering av akademia som bekymrer meg. Derfor mener jeg at den akademiske friheten skal komme først i rekka, slik at forskere kan stille de spørsmålene de ønsker og samarbeide med dem de ønsker.

– Et av argumentene du bruker mot akademisk boikott er at universitetet skal holde seg apolitisk. Dette har også vært argumentene brukt mot å henge opp palestinske flagg og å markere den internasjonale dagen for solidaritet til det palestinske folk, men dere hang likevel opp ukrainske flagg i 2022?

## Det er sikkert 200–300 som har vært innom. Støtten har vært påfallende

Helena Natvig Safi (21), aksjonist og student

– Det handler nok om at Ukraina traff oss spesielt, fordi det var et naboland som gikk til angrep på et annet. Det var en generell samforståelse om at det var en ensidig fullskala innovasjon. Andre konflikter er kanskje mer komplekse.

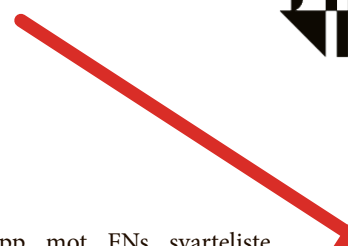
### – Blir så lenge vi må

Aksjonistene på Blindern har fått tillatelse til å være der frem til 14. mai. Samme dag skal universitetsstyret til UiO avgjøre om de gjennomfører en akademisk boikott eller ikke. I tillegg skal de vurdere å endre egen innkjøpspolitikk overfor Israel. Safi forteller at hun og de andre aksjonistene har tenkt til å bli der så lenge det trengs.

– Universitetet har faktisk et ansvar for å stå opp for det som er rett og å beskytte andres akademiske frihet, avslutter Safi.



# Her er studiestedenes Israel-koblinger



Innkjøp av konsulenttenester og bioteknologiske verktøy er blant forbindelsene norske utdanningsinstitusjoner har til Israel. Ingen av selskapene er på FNs svarteliste.

## Israel

**Tekst** Thea Eide og Iliad Rostami  
**Foto** Tobias Schildmann Mandt

Diskusjonen om akademisk boikott av Israel pågår for fullt ved Oslos universiteter. Gjennom flere opprop og demonstrasjoner har studenter og ansatte argumentert for at høyere utdanningsinstitusjoner i Norge bør iverksette en umiddelbar akademisk boikott av israelske universiteter og høyskoler, til støtte for studenter og akademikere i Palestina og Israel. Det diskuteres også hvorvidt universitetene bør unngå å kjøpe varer og tjenester fra israelske selskaper og selskaper som har virksomhet i ulovlige bosetninger på Vestbredden.

Men hvilke akademiske og økonomiske forbindelser har Oslos utdanningsinstitusjoner til Israel? Universitas har spurt de fire største: Universitetet i Oslo, Osloomet, BI og Høgskolen Kristiania.

## Israel-reiser

– UiO har i dag ingen aktive utvekslingsavtaler med israelske institusjoner, opplyser UiO til Universitas.

De skriver at de tidligere har

hatt samarbeid om språkkurs i hebraisk med blant annet The Hebrew University of Jerusalem, Rothberg International School, Universitetet i Haifa og Universitetet i Tel Aviv.

Videre skriver de at Det teologiske fakultet fra høsten 2023 overtok ansvaret for emnene i det ettårige utdanningsprogrammet «Jødiske veivisere». Studieprogrammet ble etablert av Det Mosaiske Trossamfund i 2015 og var tidligere et samarbeid med Osloomet. Studieprogrammet er et tiltak i Kommunal- og moderniseringsdepartementets handlingsplan mot antisemittisme. I tillegg til et studium på 30 studiepoeng består det av et lengre opphold i Israel og andre korte studiereiser.

– Studieprogrammet regnes som et eksternfinansiert oppdragsstudietilbud og ikke som et ordinært studietilbud finansiert av Kunnskapsdepartementet, skriver UiO.

De opplyser om at universitetet heller ikke har noen institusjonelle samarbeid innen forskning, kun avtaler som regulerer enkeltforskere samarbeid.

– I perioden 2013 til 2022 har UiO publisert 69.082 vitenskapelige publikasjoner. UiO har i

samme periode sampublisert 1918 vitenskapelige publikasjoner med 67 institusjoner i Israel, skriver de.

De fleste av disse var innen fagfeltene fysikk og astronomi og medisin.

## Fem israelske leverandører

Ved forrige styremøte la universitetsdirektøren frem en kartlegging som administrasjonen hadde gjennomført, med oversikt over leverandører UiO kjøper varer og tjenester fra. Der kom det frem at UiO hadde kjøpt varer og tjenester fra fem israelske leverandører de siste to årene.

Disse ble sjekket opp mot FNs høykommissær for menneskerettigheters database over selskaper som driver forretninger med israelske bosetninger på ulovlig okkupert område, også kalt «FNs svarteliste», som sist ble oppdatert 30. juni 2023. UiO konkluderte med at ingen av selskapene var på FNs svarteliste.

Selskapene UiO hadde kjøpt varer og tjenester fra, var blant annet Enspire Science Ltd, et konsulentfirma som gir råd og veiledning om EU-finansierte forskningsprosjekter, det private universitetet Reichman University, og Alomone Labs, som produserer og selger forskningsverktøy.

I en kronikk i Khrono denne uken skrevet av tre ansatte ved UiO kritiseres redegjørelsen som UiO la frem på styremøtet. Kronikkforfatterne mener det ikke er nok å sjekke leverandørene

opp mot FNs svarteliste, blant annet fordi FN selv har understreket at denne listen er ufullstendig og ikke omfatter alle selskaper med aktiviteter knyttet til Israels ulovlige okkupasjon av palestinske områder.

– Redegjørelsen som ble lagt frem forrige styremøte gir et falskt inntrykk av at UiO ikke har noen innkjøpsavtaler med relevante forbindelser til israelsk krigføring og okkupasjon, skriver de.

## Fryste avtaler

Osloomet skriver på e-post til Universitas at de ikke har noen pågående utdanningsamarbeid med israelske universiteter.

De opplyser at de på styremøtet 13. februar vedtok å fryse utvekslingsavtalen med Universitetet i Haifa. De skal heller ikke inngå noen nye generelle samarbeidsavtaler om institusjonelt samarbeid med israelske universiteter og høyskoler.

Dette vedtaket involverer ikke forskningssamarbeid mellom Osloomet-forskere og israelske universiteter. For tiden samarbeider de på to prosjekter med Universitetet i Haifa og Det hebraiske universitetet i Jerusalem.

## Pågående kartlegging

Når det gjelder økonomiske forbindelser, skriver Osloomet at dette er et pågående kartleggingsarbeid.

– Osloomet startet for en tid tilbake et kartleggingsarbeid for å

se etter økonomiske forbindelser til Israel. Gjennomgangen innebærer blant annet undersøkelse av alle leverandører. Vi er nå i avslutningsfasen av dette arbeidet, og har trolig en endelig oversikt over eventuelle relasjoner i løpet av neste uke, skriver de.

De informerer også om at de har etiske retningslinjer for alle ansatte i forbindelse med innkjøp, leverandørkontakt og forskning.

– Våre retningslinjer følger statens retningslinjer på disse områdene, skriver de.

## Ingen økonomiske forbindelser

Høgskolen Kristiania sier til Universitas at de ikke har noe samarbeid innen utdanning med institusjoner i Israel. I 2024 bestilte de en IT-lisens fra et israelsk selskap, men utover det har de heller ingen økonomiske forbindelser til Israel. BI gjorde undersøkelser etter at Universitas tok kontakt, og oppgir at de verken har akademiske eller økonomiske samarbeid med Israel.



# UTENRIKSMINISTEREN OM STUDENTPROTESTENE: – Må være forsiktig med å gripe inn

Over hele verden protesterer studenter mot krigen i Gaza og ønsker en akademisk boikott av Israel. Espen Barth Eide er skeptisk til å innfri kravene som studentene setter.

## Studentopprør

**Tekst** Tora Vassnes  
**Foto** Tobias Schildmann Mandt

– Man skal være ekstremt forsiktig med å gripe inn i demonstrasjoner med mindre det truer liv og helse, sier utenriksminister Espen Barth Eide (Ap) til Universitas.

Siden midten av april er flere hundre studenter ved amerikanske universiteter blitt utvist. 2000 demonstranter er blitt arrestert. De amerikanske studentene protesterer mot Israels krigføring i Gaza, og for sin rett til å kritisere Israel. De krever at universitetene skal ta stilling til krigen i Gaza, og stanse akademiske samarbeid med Israel.

– De sitter i telt på campus. Ingen blir skadet av det, sier Barth Eide om studentprotestene i USA.

Utenriksministeren er imidlertid skeptisk til akademisk boikott.

## Frykter økt mistillit

Eide vedgår at protestene på 60-tallet fikk mye av æren for at USA den gang trakk seg ut av Vietnamkrigen. Han forteller at man nå kan se mange stemmer i USA som stadig blir mer kritiske til USAs posisjon i forhold til konflikten. Han mener protestene kan bidra til å endre amerikansk politikk.

– Protestene kan øke mistilliten mellom politikere, politi og universitetene på den ene siden, og yngre deler av befolkningen på den andre.

Nå har protestene spredt seg til Norge. Studenter ved flere universiteter har arrangert aksjoner i solidaritet med studentene i USA.

Om protestene ved norske universiteter, sier Barth Eide at det er viktig at de ikke utarter seg på en måte som skader saken. Han mener samtidig at det er bra med folkelig engasjement.

Han tror at konflikten i Gaza kommer til å endre Vestens politikk for alltid. Alle vestlige stater må følge de samme reglene, sier Barth Eide. Han mener at mange vestlige land har latt Israel slippe unna med alt for mye, på grunn av en slags historisk kollektiv dårlig

samvittighet for det jødiske folk.

– Vi ønsker israelere vel, slik vi ønsker palestinere vel, men vi kan ikke lenger ha en unntakstilstand slik vi har hatt, der vi lar dem holde på, sier Eide og legger til:

– Israel har en del å endre opp i etter dette, og da skal vi stå med armen åpne og ønske dem velkommen.

## Avviser Russland-boikott

I likhet med de amerikanske og europeiske aktivistene, ønsker også de norske at universitetene skal innføre en akademisk boikott mot Israel. De krever at universitetene tar et politisk standpunkt og trekker seg ut av alle samarbeidsavtaler med Israel. Debatten om akademisk boikott har pågått ved norske universiteter siden oktober i fjor.

– Man skal være veldig forsiktig med å bruke akademisk boikott som virkemiddel, sier Barth Eide, og legger til:

– I land som Israel vil det ofte være nettopp i akademia at man finner de menneskene som er mest for forandring og tenker kritisk.

Barth Eide tror på det akademiske idealet om å bryte ideer, og heller påvirke gjennom kontakt.

– Norge har tradisjon for og tror mer på å snakke med folk enn å stenge dem ute.

– Mange kan føle det er inkonsekvent av Vesten å boikotte Russland, men ikke Israel?

– Det er inkonsekvent av Vesten, ikke av Norge. Norges konsekventhet ligger i at vi følger sikkerhetsrådets sanksjoner, og ofte EUs sanksjoner.

– Grunnen til at Norge har innført sanksjoner mot Russland, er at vi har innført sanksjonene som EU har vedtatt, forteller han.

Utenriksdepartementet opplyser at Norge ikke har innført akademiske sanksjoner mot Russland. De opplyser at regjeringen som følge av Russlands angrepskrig mot Ukraina vedtok å suspendere departementets og underliggende etaters dialog med russiske styresmakter. Dette fikk også konsekvenser for forsknings- og utdanningssamarbeidet. Da skulle alle institusjonsavtaler mellom Norge



**DRESSMANN:** Utenriksminister Espen Barth Eide (Ap) avviser at Norge er inkonsekvente når avtaler med russisk akademia legges på is mens israelske avtaler blir opprettholdt.

og Russland legges på is.

Barth Eide mener at det viktigste vi kan gjøre for palestinere, er å stå fast på folkerettens prinsipper. Bombes det sivil infrastruktur i Kharkiv, skal man fordømme dette på lik linje som om det skjer i Gaza. Barth Eide mener Norge har stått på dette prinsippet, men at mange andre land i Vesten har vært for forsiktige.

## En rar skvis

I mars kom redaktøren i danske Weekendavisen med en kritikk av Jonas Gahr Støre og den norske venstresidens diskurs om Israel-Palestina. Hvordan kan det ha seg at Norge er blitt det mest israelkri-

tiske landet i Vesten? spurte han.

I Norge får Barth Eide kritikk fra mange hold for å ikke gjøre nok for Palestina, blant annet fra eget ungdomsparti AUF. Barth Eide opplever denne skvisen som rar.

– For meg er det viktigere at folk i Gaza synes det Norge gjør er bra, enn at folk på gata i Oslo synes det.

Kvelden før Universitas snakker med ham, satt Barth Eide i møte med Palestinas president Mahmoud Abbas. Han er takknemlig overfor Norge nettopp fordi Norge holder på sine prinsipper og støtter den palestinske selvstyremyndigheten, forteller han.

På spørsmål om hvilke tiltak Norge har gjort for å legge press

på resten av Vesten, viser Barth Eide til flere ting. Han trekker frem støtten som de gir til det arabiske fredsinitiativet, om en helhetlig plan for Midtøsten, som kanskje det viktigste tiltaket.

– Har det så mye å si om de synes vi er fantastiske? Politikken vi fører har jo ikke klart å stoppe krigen, og det dør fremdeles palestinere hver dag?

– Norge kan jo ikke stoppe krigen alene, men vi bidrar positivt, avslutter Eide.





# USA FRYKTER UNGE NORDMENN VENDER DEM RYGGEN

Unge nordmenns forhold til USA er ikke hva det en gang var. Det vil amerikansk utenrikstjeneste gjøre noe med. På ambassaden i Oslo har de egne ansatte som jobber med akkurat det.





**HAR EN DRØM:** Talsperson og diplomat ved den amerikanske ambassaden Jillian Bonnardeaux ønsker seg USA-positive unge nordmenn.

## USA

**Tekst** Hallvard Misje

**Foto** Isabel Svendsen Berge, Vilma Taubo, Sara Aarøen Lien og Tobias Schildmann Mandt

Mens Gaza-protestene fra amerikanske universiteter sprer seg til stadig flere land, jobber amerikansk UD for å påvirke unge nordmenns syn på USA. Det står svart på hvitt i et åpent strategidokument fra ambassadens nettsider:

«Unge i Norge er ikke like oppmerksomme på fortellingen om vårt felles historiske bånd, og kan noen ganger heller fokusere på negative nyheter som kommer fra USA og politiske forskjeller mellom de amerikanske og norske regjeringene, i stedet for våre felles verdier.»

På et lite møterom på den amerikanske ambassaden møter Universitas Jillian Bonnardeaux. Hun er utsendt diplomat og talsperson ved ambassaden.

Universitas spurte henne to ganger om hvilken risiko USA løper hvis de ikke lykkes med å påvirke holdningene til unge nordmenn. Dette unnlot Bonnardeaux å svare på, men hun sa blant annet følgende:

– Jeg tror vi har en god mulighet nå, som dette intervjuet, til å styrke forholdet og til å forklare amerikansk politikk når unge eller andre har

spørsmål. Det er også derfor vi på ambassaden er her.

Leser man amerikansk UD's eget strategidokument, er det imidlertid mulig å bli klokere. Der står det:

«Ved å ikke prioritere å øke offentlig støtte til USA blant unge i Norge, risikerer vi at Norge vil bli mindre tilbøyelig til å se til USA for globalt lederskap i kritiske saker.»

## Jeg mener det er unges oppgave å ha et informert og noen ganger kritisk perspektiv på hva som skjer i deres eget land, naboland og partnerland

*du med dem? Ringer de deg?*

– Nei, nei, nei. Jeg er ikke invitert til den 4. juli-feiringen engang, jeg! sier Svenneby med glimt i øyet og viser til ambassadens årlige feiring av egen nasjonaldag for spesielt inviterte.

– Du er ikke det? Det er rart, for de er veldig tydelige på at de vil ha unge ledere.

– Men det er jo jævlig dumt å starte med meg, da.

Jillian Bonnardeaux, amerikansk diplomat og talsperson ved den amerikanske ambassaden

– Fordi du er så positiv fra før, eller?  
– Ja. Jeg liker jo USA på alle måter. Hvis jeg skal migrere noe sted, så er det dit.

Svenneby mener nordmenn og europeere har et feilaktig bilde av USA.

– Europa har de siste 15 årene overbevist seg selv om at «det egentlig er vi som er litt bedre», og baserer dette på finanskrisen, sosiale forskjeller, ulikhet og Donald Trump.

Saken fortsetter»



Dette mener han har tatt uforholdsmessig mye plass i pannebrasken til kontinentet.

– Ja, det er ulikheter i USA, men nå er gjennomsnittssvensken fattigere enn gjennomsnittsbeboerne i Mississippi. Jeg tror at flere og flere europeere kommer til å dra til USA for å finne seg jobb der. De kommer til å få mye mer betalt der. Og de gjør det allerede, hevder Svenneby.

#### Realpolitikk versus kumbaya

Til tross for lovende statistikk hagler kritikken av USA blant unge nordmenn. Mange peker for eksempel på en dobbeltmoral i behandlingen av Ukraina sammenliknet med Palestina. Samtidig som Svenneby kan forstå deler av kritikken, er han uenig.

– Det er hold i kritikken i den grad du mener at utenrikspolitikken skal være nøytral. Det mener ikke jeg. Jeg syns først og fremst at utenrikspolitikken skal ha som formål å beskytte norske interesser.

Svenneby synes det er greit å mene at USA har gjort en dårlig figur i flere internasjonale konflikter, og viser blant annet til Libya, Syria, Irak og Afghanistan. Imidlertid mener han at dette ikke bør påvirke holdninger overfor USA. Dette begrunner han med at de betaler for Norges sikkerhet gjennom Nato.

– Tenker du det er bra at amerikanerne ønsker å påvirke oss?

– Hva er alternativet? Man kan jo se for seg en verden hvor alle mennesker og alle land holder hverandre i hendene og synger «kumbaya», men det virker jo ikke som om det kommer til å skje med det første.



USA-VEENN: Unge Høyre-leder Ola Svenneby mener at mye av norsk USA-kritikk er feilslått.

## Man kan jo se for seg en verden hvor alle mennesker og alle land holder hverandre i hendene og synger «kumbaya»

Ola Svenneby,  
leder i Unge Høyre



USA-KRITIKER: UiO-student Isac Hovind (21) har et kritisk blikk på USA, men vedgår at landet er viktig for Norges sikkerhet.

#### Pipedans

Ikke alle deler Svennebys analyse. En av dem er Isac Hovind (21), som studerer statsvitenskap ved UiO. Amerikansk utenrikstjeneste må trolig jobbe lenge dersom de skal gjøre ham til USA-venn. Han viser til et amerikansk demokrati under press, hvor mange ikke ønsker seg noen av kandidatene som stiller til valg, men stemmer på den de misliker minst.

– Det er jo ikke noe ordentlig folkestyre, sier Hovind. Han er kritisk til det USA selv mener er demokratiske idealer. Hovind mener dette heller er geopolitiske interesser i forkledning.

Hovind mener generelt at man ikke burde ha tillit til supermakter. I tillegg mener han det er problematisk dersom Norge danser etter USAs pipe, og tror det vil bli et problem over tid.

– Men synes du ikke at USA er viktig for Norges sikkerhet? For eksempel med tanke på grensa til Russland?

– Jeg er faktisk av den oppfatning at USA gjennom Nato er et av de viktigste sikkerhetspolitiske samarbeidene

## Man må ikke misforstå og tenke at jeg er mot Nato

Isac Hovind (21), bachelorstudent i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo

vi er med i. Så man må ikke misforstå og tenke at jeg er mot Nato, men at man heller bør være kritisk til andre regjeringer. Likevel mener Hovind at USA ikke bør ta for gitt de historiske båndene til Norge.

– Historien kan aldri legitimere nåtiden. Det er litt det samme som med Ukraina. Putin bruker historien til å legitimere invasjonen av Ukraina. Hvis USA alltid skal si at Norge må stå på vår side fordi vi alltid har gjort det, og norske politikere begynner å argumentere med det samme, så er ikke det et ordentlig argument.





**TILBAKEBLIKK:** Professor og leder for Fridtjof Nansens institutt, Iver B. Neumann ser flere likheter mellom 60-tallets aksjoner mot Vietnamkrigen og unges USA-kritikk i dag.

### I lomma på amerikanerne

Professor og leder for Fridtjof Nansens Institutt Iver B. Neumann har forsket på internasjonal politikk i over 30 år. Han forteller om de historiske båndene mellom USA og Norge. Ifølge ham har amerikanerne hatt stor innflytelse gjennom historien.

– Under den kalde krigen var Norge en frontlinjestat. USA brukte masse penger på flyplasser i Norge, for å ha mulighet til å lande for å forsvare Europa.

I tillegg var båndene mellom USA og Arbeiderpartiet svært sterke på 50-tallet, forteller Neumann.

– Haakon Lie, generalsekretær i Ap, var helt i lomma på amerikanerne.

Han viser til NRK-serien *Makta*. Den portretterte en brytningstid hvor USA og norsk etterretningstjeneste var markante spillere i partiets vei vekk fra kommunistiske tilknyt-

ninger. Neumann mener Norge var en klientstat av USA på den tiden.

I dag mener han situasjonen er en annen. USA fokuserer på Kina i utenrikspolitikken. Neumann mener derfor Norge er blitt mindre strategisk interessant, sammenlignet med tidligere.

På spørsmål om USA-kritikk i dag understreker han at det ofte er et skille mellom unge og gamle i sikkerhetspolitiske spørsmål.

– Vi har en kløvsj mellom den yngre befolkningen som tenker idealer, og de eldre som er opptatt av den sikkerhetspolitiske garantien. Dette er nøyaktig det samme problemet som under den kalde krigen.

I tillegg viser han til motstanden mot Vietnamkrigen.

– På 60-tallet hadde man den store protestbevegelsen.

Neumann forteller at mange, spesielt unge, mente amerikanerne brøt

med egne prinsipper. Det samme mener han vi ser eksempler på i dag.

– Dobbelstandard overfor Ukraina versus Palestina er helt klart en driver. Unge har helt rett i kritikken deres av denne dobbeltmoralen. Det USA gjør i Gaza nå, er å vinke farvel til alle demokratiske idealer, sier Neumann.

Imidlertid mener han at studentprotestene mot Vietnamkrigen på 60-tallet var annerledes. Neumann tror ikke protestene i USA er like samstemte i dag, som de var den gangen. Han mener befolkningen er mer delt nå. Likevel tenker han at de unge vil ende opp på riktig side av historien.

– Når det er en kamp mellom unge og gamle, vil de unge alltid vinne. Det er en enkel sak, avslutter Neumann.

## Vi har en kløvsj mellom den yngre befolkningen som tenker idealer, og de eldre som er opptatt av den sikkerhetspolitiske garantien

Iver B. Neumann,  
direktør ved Fridtjof Nansens institutt

### Historiske bånd

Tilbake på den amerikanske ambassaden er diplomat Jillian Bonnardeaux opptatt av å understreke de historiske båndene mellom Norge og USA.

– 2026 markerer 200 år siden den store bølgen av emigrasjon fra Norge til USA. Vi har en stor befolkning nord i Midtvesten, som for eksempel Minnesota, som har mange norskamerikanere.

Bonnardeaux mener utvekslingen av mennesker over tid har vært veldig berikende for den amerikanske kulturen og forholdet mellom Norge og USA.

– Ikke alle i dagens generasjon er like kjent med disse viktige båndene. Tippoldeforeldrene til dagens universitetsstudenter så emigrasjonsbølgen selv, og husker hvordan vi kom sammen på grunn av den, sier hun og fortsetter:

– På samme måte vil jeg tro at besteforeldrene til dagens studenter vil huske dannelsen av NATO som både Norge og USA var med og grunnla.

Som ledd i å minne dagens unge om disse forbindelsene forteller Bonnardeaux at ambassaden er spesielt opptatt av unge ledere. Hun viser til ambassadens ledelsesprogram, «Young Ambassadors». Ambassaden jobber også med å ansatte en ny rådgiver som skal jobbe spesifikt opp mot unge nordmenn. I tillegg viser hun til utveksling både på videregående- og universitetsnivå.

– Unge i Norge er kritiske til USA i dag. Kan du se noen av grunnene til dette, sammenlignet med for 10 eller 20 år siden?

Diplomaten tar en lang tenkepause før hun svarer.

– Jeg mener det er unges oppgave å ha et informert og noen ganger kritisk perspektiv på hva som skjer i deres eget land, naboland og partnerland. Det er det vi ønsker å se i et velfungerende samfunn og i et velfungerende demokrati.

Ambassaden ønsket ikke å kommentere pågående internasjonale saker og hvordan dette kan være med å påvirke unge nordmenns holdninger overfor USA. I forkant av intervjuet ønsket ambassaden et lukket møte uten å bli sitert. For å fortelle om ambassadens arbeid, men også for å høre om hvordan Universitas jobber.

På vei ut av møterommet får avisens utsendte med seg både skrivebøker prydet med ambassadens eget segl på omslaget og flere bærenett med litt diverse USA-merch.



## JOURNALISTIKKSTUDIET OG KI-KAPPLØPET:

# – Ressurskrevende



**UBEKYMRET:** Førsteamanuensis ved Høyskolen Kristiania Gunhild Ring Olsen er ikke redd for å miste jobben til KI.



**NY STILLING:** Det tok bare ett år med Chat GPT før VG fikk på plass en egen KI-redaktør, Marcus Husby.



**MENNESKET BESTÅR:** KI kan åpne dører, men menneskelig intuisjon vil alltid være viktig, mener førstelektor i journalistikk Anders Graver Knudsen.

### Mens mediehusene etterspør KI-kompetanse, strever journalist-utdanningene med å holde tritt.

#### Journalistikk

**Tekst** Sunniva Michaelsen Jacobsen  
**Foto** Synne Moen

Kunstig intelligens (KI) har tatt journalistikken med storm. Samtidig som studentene må tilpasse seg, beskrives opplæring i KI-verktøy som ressurskrevende og lite gjennomførbart på grunn av den raske utviklingen.

Førsteamanuensis ved Høyskolen Kristiania Gunhild Ring Olsen mener likevel at studentene ikke trenger å være bekymret.

– At ny teknologi kommer til å drepe arbeidsplasser, har man sagt til alle tider. Et mer optimistisk perspektiv er at KI vil gjøre alle de kjedelige arbeidsoppgavene, som å skrive faktabokser og sammen- drag.

På den måten, påpeker Olsen, kan de menneskelige journalistene bruke tid på det som er viktig og vanskelig, som for eksempel undersøkende journalistikk.

#### En del av hverdagen

Også den nye KI-redaktøren i VG Marcus Husby ser positivt på fremtiden. Han tror KI først og fremst kommer til å skape en mer effektiv arbeidshverdag med mer fokus på analyse og graving.

– Er du en dyktig journalist, vil du ikke bli erstattet av KI. Men du

vil kanskje bli erstattet av en som er god på KI.

Han forteller at KI har blitt en del av journalistenes hverdag på en rekke områder. Blant annet har VG utviklet sin egen transkriberingstjeneste, Jojo. Den transkriberer lyd til tekst på en brøkdell av tiden det ville tatt å gjøre det manuelt. Dessuten brukes KI daglig til å oversette utenlandske nyheter og pressemeldinger til norsk, som gjør at VG kan være tidlig ute med nyheter som kommer utenfra, forklarer Husby.

– Når vi får en melding om at

og hvorfor? Kanskje er de utdatert når studentene skal ut i jobb? spør hun.

Samtidig oppfordrer Olsen journalistikkstudentene til å bruke KI på lik linje med andre studenter. Hun mener derimot det er en dårlig idé å la KI gjøre hele jobben, særlig i øvingssituasjoner der studentene skal lære seg å skrive selv.

– Også er det jo et generelt råd å bare bruke KI på felt man kan noe om fra før. Du kan jo faktisk risikere å få helt feil opplysninger, sier hun.

## Er du en dyktig journalist vil du ikke bli erstattet av KI. Men du vil kanskje bli erstattet av en som er god på KI

Marcus Husby, KI-redaktør i VG

Navalnyj begravnes, er det noe det tar tid å skrive. Nå kan dette leveres på sekunder av KI-assistenten før det kvalitetssikres og sendes ut.

#### Skal også lære selv

Mens VGs KI-redaktør forteller at han vektlegger teknisk kompetanse hos jobbsøkere, sliter universitetene med å gi studentene opplæring i KI-verktøy. Utviklingen går rett og slett for raskt, forteller førsteamanuensis Olsen.

– Det kommer nye verktøy hele tiden. Å lære opp studenter i praktisk bruk av KI-verktøy er ressurskrevende og tar masse tid. Hvilke verktøy skal man velge ut,

#### KI kommer

Olsen kan avsløre at KI skal innlemmes i emnet om digital innholdsutvikling til høsten. Førstelektor på journalistikkstudiet ved OsloMet Anders Graver Knudsen forklarer på sin side at KI generelt er flettet inn i de fleste emner nå. Universitetet bruker tid på å formidle regelverk og god KI-praksis, særlig knyttet til kildeføring.

I undervisningen er det foreløpig mest i forbindelse med undersøkende journalistikk og gravejournalistikk at KI er et eget tema. Gravejournalistikken beskrives av Knudsen som et felt der KI kan virke utjevne:

– I dag er det typisk store re-

daksjoner som gjør store graveprosjekter. Kanskje KI får en demokratiserende effekt, slik at flere kan gjøre viktig gravejournalistikk, sier han.

I tillegg til undervisningen de allerede har på plass, har OsloMet ansatt en egen førsteamanuensis i datajournalistikk, Fabrizio Palumbo. Knudsen beskriver ham som en stor ressurs når universitetet skal utvikle undervisning knyttet til KI.

#### Garderobe og kjendisklikk

KI til tross, at mennesket vil fortsette å ha en sentral plass i journalistikken, står fremdeles sterkt i fagmiljøet.

– På en måte er den menneskelige intuisjonen superviktig i journalistikken, sier førstelektor Knudsen før han legger til:

– Men for mediehus ligger det nok mange muligheter for rasjonalisering og innsparing i den nye teknologien.

KI-redaktør Marcus Husby fremhever på sin side at KI vil gi journalistene bedre tid til å snakke med og intervju kilder og skrive egne saker. Noen oppgaver vil fremdeles være forbeholdt menneskene, tror han.

– En dyktig reporter vil greie å finne frem til hemmelige regjeringsdokumenter, eller hva som foregår i en garderobe eller i en kjendisklikk. Det vil KI aldri kunne gjøre, mener Husby.

Redaksjoner lager hele saker basert på KI i dag. Samtidig er det mye som menneskelige journalister fortsatt er flinkere på, som å skjønne og formidle følelser, forstå og analysere komplekse saker

### KI-produserte faktabokser (produsert av Chat GPT)

- + Definisjon: Faktabokser generert av kunstig intelligens (KI) og naturspråkbehandling.
- + Teknologi: Bruker avanserte algoritmer og maskinlæring for å trekke ut og presentere informasjon.
- + Anvendelser: Brukes i søkemotorer, digitale assistenter, utdanning og forskning.
- + Fordeler: Effektiv, skalerbar og kan forbedres over tid.
- + Utfordringer: Potensiell for feil, bias og partiskhet.
- + Fremtidsutsikter: Forventes å bli mer pålitelige og sofistikerte med fremtidige teknologiske fremskritt.

og gjøre etiske avveininger, mener Olsen ved OsloMet.

Hun tror ikke folk vil miste jobbene sine, men er bekymret for at det kan bli mye dårlig informasjon.

– Faren er at vi kommer til å drukne i saker laget av KI, noe som vil kunne forsterke problemene vi allerede har med falske nyheter og informasjonsoverflod. Da blir det kanskje enda mer behov for journalister som har en *human touch* på ting, avslutter hun.





**STÅ PÅ KRAVA:** Goran Scekcic i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund understrekar viktigheita av skriftleg kontrakt når du tek ein sommarjobb.

# Slik forhandlar du om løn til sommarjobben

Mange er klare for å verte ferdig med eksamen og tene pengar i sommar. Samstundes kan du ha krav på meir pengar enn du trur.

## Sommarjobb

**Tekst** Helena Kverneland  
**Foto** Isabel Svendsen Berge

Sommaren er i anmarsj, og med det vil fleire og fleire studentar gå ut av lesesalane og inn i årets sommarjobb. Men kva rettar har du egentleg når det gjeld lønn og andre arbeidsforhold? Her er nokre tips til kva tankar ein bør ha i bakhovudet.

**Det viktigaste du må gjere er å få skriftleg arbeidskontrakt som du skriv under på**

Goran Scekcic, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

### 1. Det finst inga minsteløn

I Noreg har me ikkje ei fast minsteløn som gjeld på tvers av yrker, med unntak av i ni bransjar. Fleire av desse, slik som servering, bygg og gartnararbeid, er typiske sommarjobbar for mange. Det er òg fastsett ulike tariffavtalar og time-

lønnsatsar som bestemmer kva den gjennomsnittlege timeløna skal vere for ulike yrker og for ulike aldersgrupper.

### 2. Ikkje vent med å forhandle

At det finst tariffavtalar og allmenngjort minsteløn, betyr likevel ikkje at det ikkje går an å forhandle seg til høgare løn hjå

arbeidsgivar. Men ein må ikkje vente for lenge.

– Dette er noko ein må ta opp før ein skriv kontrakt, seier Rikke Bergseth, nestleiar i Norsk Tjenestemannslag (NTL) Ung.

Bergseth forklarar at i bransjar med allmenn minstelønn kan ein vise til ansiennitet som moglegheit til å forhandle. Dette gjeld til dømes om ein skal arbeide med servering, og er noko ein normalt sett tek opp i intervju. Då vil dette eventuelt reflekterast i lønna som står oppført i arbeidskontrakta. I tillegg er ein sikra gjennom den forhandla minstelønna i desse bransjane at ein i utgangspunktet får det ein har krav på.

– På arbeidsplassane med tariffavtalar har forhandlingar i utgangspunktet sikra deg lønna du har rett på. Dette gjer det vanskeleg å forhandle om høgare lønn, fordi ho allereie speglar lønnsutviklinga som har skjedd over tid, seier Bergseth.

### 3. Sjekk kontrakta di

– Ein av dei viktigaste tinga ein må gjere når ein får sommarjobb, er å få ei skriftleg arbeidskontrakt som ein skriv under på, fortel Bergseth.

Dette framhevar òg Goran Scekcic. Han arbeider i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) og fortel at nokre bedrifter trur at det ikkje er naudsynt å lage kontrakt

dersom ein er tilsett i kortare arbeidsforhold, til dømes i sommarjobb eller i ei deltidstilling, men det står i arbeidsmiljølova at dette skal gjerast.

Han seier at kontrakta bør vere så detaljert som mogleg. Som minimum må ho i alle fall inkludere informasjon om kva lønn ein skal få, arbeidstid og kva avtale ein har med tanke på overtidsbetaling og helgetillegg.

### 4. Krev opplæring

Bergseth poengterer òg at ein som tilsett har krav på å få opplæring i dei oppgåvene ein skal gjere på ein ny arbeidsplass. Dette skal skje uansett om ein er fast tilsett eller kun arbeider på sommaren. Under opplæringa har du òg krav på løn.

### 5. Organiser deg

– Sjølv om ein berre er tilsett i ei midlertidig stilling, kan det vere lurt å verte medlem i ei fagforeining, seier Scekcic.

Han framhevar at studentar ofte har moglegheit til å få gratis medlemskap, som då gjer ein ekstra tryggleik om ein har spørsmål kring rettane sine og tilsettinga si.

### 6. Snakk med nokon

Om ein oppdagar at noko ikkje ser ut til å stemme, anten det gjeld lønn, arbeidsforhold eller

informasjon i arbeidskontrakt, er det fleire ein kan ta kontakt med. Til dømes kan ein gå til både Arbeidstilsynet eller LO si sommarpatrolje. Sistnemnde er LO si omreisande patrolje som reiser rundt i Noreg for å informere unge om

**Sjølv om ein berre er tilsett i ei midlertidig stilling, kan det vere lurt å verte medlem i ei fagforeining**

Goran Scekcic, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

arbeidsrettane deira og hjelpe ved utfordringar i sommarjobben. Dette kan ein gjere sjølv om ein ikkje er medlem i ei fagforeining. – Arbeidsplassar som er tariffbundne, har òg krav til at ein har tillitsvalde. Desse kan ein òg snakke med om ein opplever at noko ikkje stemmer, seier Bergseth.

universitas@universitas.no





**Det viktigste er at dette ikke er en impulsiv handling**

Gisle Hellsten, seniorrådgiver, seksjon for studiekvalitet, UiO

**AKADEMISK DUPP:** I andre eller tredje semester opplever mange mer usikkerhet med studievalget sitt, mener Gisle Hellsten ved UiO.

## KARRIEREEKSPERT GIR RÅD:

# Burde du droppe ut?

Det er slett ikke uvanlig å bestemme seg for å bytte studieretning. UiOs egen karriereekspert er imidlertid opptatt av å understreke at man bør tenke seg nøye om før man bestemmer seg for et skifte.

### Mastergrad

**Tekst** Katarina Eisenstein  
**Foto** Tobias Schildmann Mandt

– Det er svært vanlig at studenter er frustrerte, og jeg tror nesten flertallet har hatt tanker om hvorfor de er her, og om dette egentlig passer for dem.

Det sier seniorrådgiver Gisle Hellsten til Universitas. Han jobber i seksjon for studiekvalitet ved UiO, og har i en årrekke jobbet med karriereveiledning på universitetet. Han har møtt mange studenter som er usikre på eget studievalg. Ifølge ham er det ingen skam å gjøre et bytte.

Ifølge SSB faller 1 av 4 av utdanningen de begynner på, mens 1 av 5 bytter underveis. Hellsten råder studentene til å tenke på følgende før de bestemmer seg for å skifte studieløp.

#### 1. Eksterne faktorer

For det første mener Hellsten at usikkerhet rundt studievalg kan

skyldes ulike faktorer. Lav motivasjon kan eksempelvis komme av kjærlighetssorg, økonomiske vansker og andre urelaterte hendelser som skjer i livet. Derfor mener han studentene gjør lurt i å ta et steg tilbake.

– Bruk ressursene rundt deg for å se om det er forbigående eller om du er sikker på at du er på feil sted. Det viktigste man gjør er å ikke sitte alene med det.

#### 2. «Akademisk dupp»

Samtidig viser Hellsten til det han kaller en «akademisk dupp». Han forklarer at den ofte kommer i andre eller tredje semester når studiet kan bli veldig fagnært og teoretisk. Da kan det være vanskelig å se hvordan det er relevant i jobbsammenheng, sier eksperten.

Ofta vil en slik dupp være mindre blant profesjonsstudenter hvor det venter et yrke i slutten av utdanningen. For andre vil det ikke være ett yrke som venter

på slutten av utdanningen, men mange forskjellige. Nettopp dette kan være en krevende øvelse å stå i, mener Hellsten.

#### 3. Unngå impulsivitet

Dersom usikkerheten derimot skulle vedvare og du kjenner at studiet ikke passer, mener

andre semester at man mistrives og ikke har det bra, så kan man vurdere å bytte.

– Det viktigste er at dette ikke er en impulsiv handling. Ha en plan B og undersøk hva alternativene dine er, understreker Hellsten.

#### 4. Jobbmuligheter

For noen studenter er tanken på karriere og jobbmuligheter også en viktig del av studievalget. Hvor stor plass dette skal ha i beslutninger, mener Hellsten vil avhenge av

– Jeg tror at det på ingen måte er negativt, og i hvert fall ikke uvanlig, men det gjelder at du selv har tenkt gjennom det slik at du ikke virker helt impulsiv uten noen form for konsekvenstenking om hva man har gjort.

Dette er spørsmålene Hellsten mener du bør stille deg selv dersom du vurderer å bytte studie:

- Hva konkret er grunnen til at du vurderer å slutte?
- Finnes det noe imellom det å bli eller å slutte? Kan du søke permisjon, forlenge studieløpet med et semester så studiemengden blir mindre eller lignende?
- Hva skal du gjøre til høsten slik at du får en hverdag som går i hop?
- Handler det om bosted eller det sosiale? Vil du bytte til en annen by?
- La oss si at du skal slutte på programmet, finnes det andre muligheter du enkelt kan gå over på? Bør du fullføre semesteret og få papiret på at du har fullført?

**Det er svært vanlig at studenter er frustrerte, og jeg tror nesten flertallet har hatt tanker om hvorfor de egentlig er her**

Gisle Hellsten, seniorrådgiver, seksjon for studiekvalitet, UiO

Hellsten det kan være lurt å tenke på hvor man er i studieløpet før man bytter. Hvis man er på siste året, bør man vurdere å fullføre graden fordi den kan være god å ha, forklarer Hellsten. Hvis man likevel kjenner gjennom første og

hvor viktig jobbsikkerhet og lønn er for den enkelte student. For de som er bekymret for hvordan et eventuelt bytte av studie ser ut for fremtidige arbeidsgivere, kan Hellsten komme med betryggende ord:



# Dette er de røffeste opptaksprøvene



NMH, AHO og KHiO har noen av landets høyeste søkertall per studieplass. Vi har spurt skolene hva ser etter når de sender søkerne sine gjennom noen av landets mest krevende opptaksprøver.

**AVGJØRELSESROMMET:** Hvert år er Levinsalen på Norges musikkhøgskole (NMH) rommet hvor flere av opptaksprøvene til skolen finner sted.

## Opptak

**Tekst** Dagne Omland  
**Foto** Tobias Schildmann Mandt

Mens de aller fleste av oss har kjempet en innbitt kamp for å øke sluttsammen på Samordna.no, finnes det utdannelse hvor vitnemålet kun er formalia. I stedet måler og veier en nøye selektert jury hvem som skal få slippe gjennom det trange nåløyet.

Universitas har vært i kontakt med flere unge lovende som i skrivende stund forbereder seg til opptaksprøver. Ingen av dem ønsket derimot å stille til et intervju mens usikkerheten om hvorvidt de kommer inn eller ei henger over dem.

– Opptaksprøven er jo noe man indirekte har forberedt seg på hele livet, forklarer Vårin Lie Rognes (20).

Som førsteårsstudent i klassisk utøving i bratsj lever hun ut drøm-

ble valgt videre på bakgrunn av en videosøknad med et selvvalgt stykke. Etter andre runde bestående av en skriftlig prøve i musikkteori og gehør, skulle hun fremføre et bredt repertoar for juryen. Her ble mange år med øving kokt ned til 30 altavgjørende minutter.

### Startet som seksåring

For Vårin begynte forberedelsene til den siste praktiske prøven nesten trekkvart år før selve dagen. Til tross for at hun har spilt foran publikum fra hun var seks år gammel, var ikke tanken på opptaksprøven noe mindre nervepirrende. Det var derfor minst like viktig å forberede seg mentalt:

– Jeg visualiserte situasjonen og rommet, spilte gjennom hele repertoaret i hodet mens jeg forestilte meg at det endte bra til slutt. Heldigvis gjorde det også det, legger Vårin glad til.

Prorektor ved NMH Morten

ke parametere. Det er en balanse mellom blant annet kunstnerisk egenart, teknisk kunnskap og sammensetning på kullet.

– Og vi fyller ikke opp plassene for enhver pris. Er de ikke gode nok, kommer de heller ikke inn, supplerer studie-, forsknings- og utviklingsjef ved NMH Camilla Sønstabø Thorkildsen.

Hun forteller at det er avgjørende at studentene evner å holde følge med det høye faglige nivået på skolen.

### Digital inkludering

På Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO) vektlegger opptakskomiteen derimot ikke at søkerne allerede har særlig høy teknisk eller faglig kompetanse. I stedet ser de etter verdier som engasjement, evner og kreativitet når de går gjennom årets 1203 søknader.

– Vi tror at alle studentene våre har noe å lære av hverandres ulike bakgrunner og erfaringer. Faget lærer de jo mens de går her, forklarer prorektor for utdanning ved AHO Rachel Troye.

Hun forteller at arkitekter, designere og landskapsarkitekter har en viktig rolle i samfunnsutviklingen, og at AHO ønsker å skape en skole som rommer mangfoldet som finnes i samfunnet. For å nå ut til en bredere søkermasse, har

skolen derfor gjort store endringer i opptaksprøvene de siste årene. Ved å gjøre begge prøvene digitale og mer fleksible, forteller Troye at de allerede nå ser at skolen når ut til en større bredde geografisk og

## Veien videre blir ikke akkurat lettere

Victoria Meirik, dekan ved Teaterhøgskolen

sosioøkonomisk.

– Kan ikke en heldigital prøve gi et fortrinn til søkere som har mulighet til hjelp fra ressurspersoner?

– Det innebærer selvsagt et potensial for juks. Spesielt KI setter den heldigitale løsningen på prøve. Men jeg har tillit til søkerne og opptaksprosessen. Samtidig som eventuelle juksere snarlig vil falle igjennom på faglig grunnlag, svarer Troye.

### En krevende livsvei

For søkerne til Teaterhøgskolen er det mindre rom for fleksibilitet. Søker du på bacheloren i skuespillerfag, venter en opptaksperiode som strekker seg fra januar til juni. 659 søkere konkurrerer om 10 plasser. Etter å ha sendt inn en såkalt «self-tape» av en egenvalgt monolog, blir inntil 90 søkere innkalt til «andre prøve». Her blir Norges aspireren-

de skuespillere testet i hvordan de responderer på regi og improvisasjon. Til slutt står 24 søkere igjen. De skal i løpet av den siste, avgjørende runden på åtte dager utfordres og tøyes for å vise frem alle sine fasetter for juryen.

– For en utenforstående kan åtte dager virke i overkant omstendelig? Og noe de fjerreste kan ta seg tid eller råd til?

– Det er mye tid for unge mennesker og noe vi har tatt høyde for med å redusere tredje opptak med én uke i år, men vi anser også at det ligger mye læring for kandidatene. For å teste stamina, endringer i energinivå og om kandidaten blir skapende sammen med andre, er det nødvendig at vi følger dem over en lengre periode, svarer dekan ved Teaterhøgskolen Victoria Meirik.

Hun tilføyer at lengden på opptaket er avgjørende for at juryen skal ha grunnlag til å danne den best mulige sammensetningen hvor kandidatene er med på å utfordre og løfte hverandre.

– Å søke er heller ikke den vanskeligste delen, legger hun til.

– Å være scenekunstner er krevende. Denne type opptak blir derfor en måte å finne frem til de som virkelig vil det og de som har evner til å være skapende sammen med andre. Veien videre blir ikke akkurat lettere, avslutter Meirik.

## Opptaksprøven er jo noe man indirekte har forberedt seg på hele livet

Vårin Lie Rognes (20), student ved NMH

men på Norges musikkhøgskole (NMH). Veien dit var imidlertid ikke likefrem. Vårin var en av de 282 søkerne i klassisk utøving som

Qvenild har mange års erfaring med å sitte i juryen på NMH. Han forteller at utvelgelsen er en kompleks sammensetning av uli-



utenriksredaktør: **Knut Egil Aure Nilsen**  
keanilsen@gmail.com 979 59 045

## UTENRIKS

STUDENTOPPRØRET TAR VERDEN MED ST  
— Handler om å

De siste ukene har universitetscampus i USA og Europa blitt tatt over av store demonstrasjoner som viser støtte til Palestina. Blant studentenes krav er våpenhvile og akademisk boikott.

## Studentdemonstrasjoner

**Tekst** Knut Egil Aure Nilsen og Emilie Kaland Lindseth  
**Foto** Emilie Kaland Lindseth

USAs nære forhold til Israel går flere tiår tilbake, helt til opprettelsen av staten Israel. Det er støtten fra verdens største økonomi som gjør at Israel kan holde krigføringen i gang. Men også studentaktivisme har en lang historie i USA – og nå har de unge fått nok. Ikke siden protestene mot Vietnamkrigen har campusene kokt mer enn nå.

Flere studenter sier de har fått nok av president Joe Bidens støtte til krigføringen på Gazastripen, som ifølge myndighetene i Gaza har tatt livet av over 34.000 palestinere så langt.

I den amerikanske befolkningen generelt er støtten til Israel solid, men studenter og andre unge amerikanere skiller seg ut. 31 prosent av amerikanere mellom 18 og 29 år sympatiserer mer med Palestina enn Israel, ifølge en un-

## Universitetet gikk altfor langt

Harriet (32), stipendiat i filosofi ved Universitetet i Amsterdam

dersøkelse gjort av Pew Research Center. Blant dem over 65, aldersgruppen president Joe Biden selv tilhører, er tilsvarende tall bare ni prosent.

## Tusenvis av studenter samles

I slutten av april begynte studenter å arrangere store demonstrasjoner og sette opp teltleirer på campus. Protestene startet først på prestisjeuniversitetet Columbia i New York, men spredte seg fort over hele landet.

Totalt har studenter på om lag 80 universiteter arrangert demonstrasjoner, og på omtrent 30 av dem har det ført til sammenstøt med politiet, skriver det amerikanske nettstedet Politico. I USA er over 2000 studenter arrestert og en rekke universiteter, deriblant Columbia, har suspendert studenter som deltar i demonstrasjonene, ifølge NTB. I tillegg har universitetet avlyst den årlige avgangsseremonien.

Det store vendepunktet kom da studenter ved Columbia tok seg inn i administrasjonsbygget Hamilton Hall. I 20 timer forskanset demonstrantene seg inne i bygget før de ble ryddet ut av politiet. Det skriver The Guardian. Protestbølgen har blitt så altomfattende at verdens mektigste mann, president Joe Biden, til slutt uttalte seg.

– Uenighet er essensielt for demokratiet. Men uenighet må aldri føre til uro, sa Biden.

Det ser ikke akkurat ut til å ha roet gemyttene.

## Teltleirene inntar Europa

– *Everyone with a European passport, block the exit!* beordres det med megafoner mens palestinske flagg vaier i vinden på Roeterseiland campus i Amsterdam.

Den siste tiden har demonstrasjonene spredt seg til flere store universiteter i verden, blant annet i Nederland, Frankrike og Tyskland. Universitas er til stede på en stor demonstrasjon i Amsterdam, hvor studenter har satt opp teltleirer og blokkert universitetsbygninger.

Natt til 6. mai slo ansatte, studenter og stipendiater i Amsterdam leir utenfor Roeterseiland campus i protest mot Israels krigføring på Gaza. Natten etter ble det rapportert om flere sammenstøt mellom proisraelske motdemonstranter og studenter. Klokken to på natten grep politiet inn og avsluttet aksjonen.

Det som begynte som en motdemonstrasjon til sammenstøt med politiet tidligere i uken, har raskt utviklet seg til en blokad av Oudemans Huispoort, et av Universitetet i Amsterdams eldste campus. Ifølge det nederlandske politiet ble 169 demonstranter arrestert. Med arrestasjonene friskt i minne oppfordres demonstranter uten oppholdstillatelse til å være ekstra forsiktige.

– Vi er her i dag for å vise at universitetet gikk altfor langt ved å kalle inn politiet. Slik behandler man rett og slett ikke studentene sine, sier Harriet (32).

Harriet er stipendiat i filosofi ved Universitetet i Amsterdam og er en del av en støttemarkering



STØTTE: Det palestinske flagget vaier i vinden på den store demonstrasjonen i Amsterdam.

mot den siste tidens politivold, en støttemarkering arrangert av ansatte. Hun mener valget om å stille opp bør være enkelt.

– For meg handler ikke dette om å være pro-Palestina eller pro-Israel, men om å være anti-folkemord. Jeg ser ikke hvordan dette kan være et vanskelig standpunkt å støtte, sier hun.

## Campet på campus

Politiet sier de var nødt til å rive leiren for å gjenopprette ro og orden på universitetsområdet, ifølge NTB. Videoer gjengitt av avisa NRC viser voldelige sammenstøt mellom politi og demonstranter,

inkludert bruk av en bulldoser for å fjerne og ødelegge oppsatte blokkader, bannere og telt. Sammen-

## Jeg kjenner mange som måtte på sykehus

Lucho (35), masterstudent ved Freie Universität Berlin

støtet har sendt sjokkbølger gjennom et land kjent for sitt brede

ytringsrom og godt vedlikeholdte demonstrasjonsfrihet.

Mohammed Barakat (26) er en av initiativtakerne bak de nederlandske studentprotestene. Barakat har bodd i Nederland i 15 år, men kommer opprinnelig fra Palestina. Til vanlig studerer han hotelledelse i Hilversum, men tu-rene til Amsterdam er blitt hyppige siden 7. oktober. I likhet med Harriet er Barakat sjokkert over politivolden mandag kveld.

– Mange ble arrestert og fikk tingene sine ødelagt. Men vi er langt flere i dag og vi gir oss ikke for universitetene avslutter samarbeidet de har med Israel, sier



# ORM: være anti-folkemord



**AKSJON:** Studenter ved Universitetet i Amsterdam har innført en blokkade av deler av campus.

han til Universitas. På spørsmål om hva dette innebærer nevner Barakat blant annet akademisk boikott.

– Nederlandske universiteter har et tett samarbeid med universiteter i Israel, blant annet gjennom utvekslings- og forskningsavtaler. Vi krever at disse avsluttes og at universitetene står opp for Palestina.

Etter at Universitas var på demonstrasjonen, har temperaturen

## Vi er langt flere i dag og vi gir oss ikke

Harriet (32), stipendiat i filosofi ved Universitetet i Amsterdam

igjen gått opp i Amsterdam. Videoer i sosiale medier viser hvordan nederlandsk politi river teltleiren fra hverandre mens de deler ut batongslag og bruker tåregass.

### Sammenstøt i Berlin

Samme uke har det også vært store demonstrasjoner i Berlin. Tirsdag ryddet politiet unna en teltleir på Freie Universität etter at universitetet først hadde bedt demon-

strantene om å avslutte protesten.

– Jeg kjenner mange som måtte på sykehus etter sammenstøt med politiet på tirsdag, sier Lucho (35) på telefon til Universitas. Han tar en master i Latin-Amerika-studier på Freie Universität, men ønsker ikke hele navnet sitt i avisen. Han er en av arrangørene bak de pågående demonstrasjonene og frykter at det kan påvirke karrieren hans å uttale seg i media.

– Mange våknet og var svimle og kvalme etter politiaksjonen.

Lucho, som opprinnelig er fra Chile, har vært aktiv i demonstrasjonene siden oktober, kun et par uker etter at krigen på Gazastripen brøt ut.

Han forklarer at de har flere mål med protestaksjonene.

– For det første vil vi at universitetet skal stå opp for Palestina, vi vil også at de skal avslutte alle samarbeid med israelske universiteter. Vi mobiliserer også for å presse på for en våpenhvile og slutt på blokaden av Gaza, forklarer Lucho.

– Det har blitt skrevet mye om frykten for antisemittisme på slike demonstrasjoner, og dette er jo særlig betent i Tyskland. Har du sett noen tegn til antisemittisme på deres aksjoner?

– Nei. I vår gruppe har jeg ikke



**CAMPER:** Studenter ved Freie Universität Berlin har slått leir på campus.

FOTO: PRIVAT

sett noen tegn til det. I tillegg er flere av våre aktivister jødiske studenter som er kritiske til Israel, sier Lucho.

Han holder kortene tett til brystet når det gjelder fremtidige aksjoner, men sier at de ikke har planer om å gi seg.

– Vi trenger nok litt tid på å komme oss etter det som skjedde på tirsdag, men det er absolutt planer om flere aksjoner, sier masterstudenten.

Det ser ut til at verken politiaksjoner eller motstand fra universitetsledelsen er nok til å stoppe

de unge, uansett hvor i verden de befinner seg.

universitas@universitas.no



## DEBATT

idé- og debattredaktør:  
tora.vassnes@gmail.comTora Vassnes  
901 98 567

## KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

## Ølen hører hjemme på polet??

Journalist Oskar Fredrik Eliassen i Under dusken våknet opp med en alvorlig hangover forrige uke. En sånn hangover der man klager høylytt hele dagen, der man stjeler roomiens chips og ikke lenger klarer å skille mellom høyre og venstre. Vi kjenner alle til den, hangover'n som får deg til å tenke «jeg skal aldri drikke igjen». Men Eliassens hangover må ha vært ordentlig alvorlig. Han ble nemlig så drita at han satte seg ned og skrev en kronikk. Han våknet opp og fikk det for seg at nå var

tiden inne for å slutte å selge pils i butikken. Hangoveren var så jævlig at han ikke lenger unner noen av oss alkohol. «Alkohol er kreftfremkallende, det skal ikke finnes mellom meieriprodukter og frysedisken», bla, bla, bla. Jeg håper Eliassen har ligget godt plantet under dyna siden den kronikken kom på trykk, for verre fylleangst kan jeg ikke tenke meg. Jeg tenker at vi må begynne å selge hva enn Eliassen fikk i seg den kvelden, på butikken.

## La studentene demonstrere!

I USA har fredelige studentdemonstranter blitt fengslet av politiet. I skrivende stund er 2000 mennesker arrestert på campus. Det siste universitetet som er rammet av politiraid, er New York City College. I en kommentar denne uken kom debattredaktør i Washington Square News Noah Zaldivar med krass kritikk mot universitetsstyret etter at de bestemte seg for å sende politiet på studentene. Han mener at universitetsstyret har fremstilt

protestene feil. Styret hevder at de stenger demonstrasjonene fordi de har hørt rop med antisemittisk innhold. Studenter, professorer og dekaner har gått hardt ut mot anklagene om antisemitisme. Men de store mediehusene i USA lytter ikke til ansatte ved universitetet, det er universitetsstyrets narrativ som rår. Slik bidrar styret til å polarisere en allerede polarisert debatt ytterligere, og svikter studentdemonstrantene.

## Ukas tvitringer:



Erlend Mørch @monstermasten

Jeg tar herved patent på denne idéen: «Bloggerne» bare med Rød Ungdom

To grupper med sidestilt politisk lynne og eksponeringsbehov



Torfinn «Daredevil» Opedal @TorfinnOpedal

Meg til meg: Kanskje jeg skal prøve å finne noen å date! Også meg til meg: Ingen vil date deg, Torfinn...

Jeg vill!



grusom og styggmonster @brosjejente

Normaliser å være på datingapp kun for swiping og matching? Aldri sende eller svare på en melding

Vårr babe med sosial angst

## Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?

Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten



## Jenter driter ikke

Når jeg skal bæsje sitter jeg musestille i en bås langt unna alle andre, og undrer over hvilken vinkel som lager minst lyd.



Bæsj

Frida A. Hagen, journalist i Universitas

Alle vet at jenter ikke bæsjer. Det er i alle fall en myte de fleste jenter jobber for å opprettholde. Jeg var 11 år gammel da jeg for første gang bestemte meg for å aldri bæsje i offentlighet. Siden har jeg møysommelig skjult alle bevis på tarmbevegelse. Jeg raper ikke, fjerter ikke og driter ikke så andre merker det. Men sannheten er jo at man ikke kan gå en hel dag uten, i alle fall ikke uten konsekvenser. Derfor har jeg utviklet en rekke metoder for å bæsje i hemmelighet.

Jeg er sjeldent så innovativ som når jeg virkelig må på do i offentlighet. Jeg pleide å legge et lag med dopapir i bunnen av toalettskåla for en mykere landing. Det måtte derimot ta slutt da jeg hørte en skrekkehistorie om en venninne på en bensinstasjon. Et tykt lag med toalett-papir i kombinasjon med en ekstra stor

ladning førte til en tett do og en ubehagelig samtale med 19-åringen i kassa med en hel MC-klubb som tilskuere. Planleggingen kre-

## Jeg pleide å legge et lag med dopapir i bunnen av toalettskåla for en mykere landing

ver derfor mer av meg den dag i dag. Jeg går i stedet på tidspunkter hvor ingen andre går og sitter musestille, i en bås langt unna

alle andre og undrer over hvilken vinkel som støyer minst.

Hva er det som egentlig har skjedd med oss? Vi pleide en gang å være sterke og skamløse kvinner. I *Norske utedoer* skriver Thor Gotaas og Roar Vingelsgaard om utedoer fra 1800-tallet med hull nok til at hele familien kunne gå samtidig. De skriver også om kvinner som på tidlig 1900-tallet satte seg ned, med eller uten selskap, og som ikke var redde for å bli oppdaget. Man har kanskje måttet gi noe for å få noe i kvinnekampen? Samfunnet ga oss stemmeretten og tok fra oss retten til å drite.

Kanskje er det hele en avledningstaktikk. Hvis vi bruker all energien vår på å skjule bæsjen, kan vi ikke gjøre opprør mot patriarkatet. Det er på tide å ta et oppgjør med denne ukulturen. Vi fortjener et problemfritt toalettbesøk på lik linje med våre mannlige medmennesker. Vi må legge vår skam til side, tåle at det lager litt lyd, tåle at det lukter litt etterpå. Først da kan vi virkelig bli fri.

Drit så det spruter (så lenge du bruker dobørsta etterpå!)

debatt@universitas.no



# Vi kan ikke lenger samarbeide med israelske universiteter

Studentene ved UiO har satt opp telt på Blindern. Vår etiske plikt som akademisk institusjon trumfer alle prinsipielle argumenter.



## Akademisk boikott

**Helena Natvig Safi**, studerer Midtøstenstudier ved UiO

Pappa har alltid vært stolt over å være akademiker. Da jeg var yngre, forsto jeg aldri hvorfor det var så viktig for ham at vi satt og gjorde 10. klasse-algebra på kjøkkenbordet til jeg begynte å gråte. Jeg skjønnte ikke hvorfor han alltid har mast på at engelsken min skal være fri for aksent og grammatiske feil. Jeg skjønnte det ikke før han fortalte meg om hvordan han, som 19 åring, klarte å smette forbi det israelske militæret for å studere.

Da pappa ville studere for å bli maskiningeniør på Universitetet Birzeit utenfor Ramallah, smuglet han seg gjennom turistutgangen fra Gaza. Han trasket bortover ikledd sitt mest eksentriske (altså vestlige) antrekk. På *checkpointen* viser han ID-papirene til sin nederlandske kompis, og sier kompisens navn uten snev av arabisk aksent. Han trasker videre blant amerikanske turister og finner veien til Universitetet Birzeit.

**Utdanning er livsviktig for palestinere.** Det er veien til et nytt liv. Nå har universitetet Birzeit, der både mamma og pappa studerte, gått sammen med resten av de palestinske universitetene med et åpent brev til det internasjonale akademiske samfunnet. De ber oss avslutte alt samarbeid vi har med israelske institusjoner som bidrar til å opprettholde og eskalere okkupasjonen og folkemordet.

Siden forrige uke har jeg sovet i telt på Blindern sammen med 30 andre studenter. Vi krever at Universitetet i Oslo skal lytte til det demokratiske samfunnet av det okkuperte Palestina, og innføre en full-

stendig akademisk boikott av Israel.

Ifølge den israelske forskeren Uri Yacobi Keller utvikler israelske universiteter våpen, oljeindustri og teknologi for det israelske militæret. De største universitetene støtter også okkupasjonen. Tel Aviv University har deltatt i mer enn 55 teknologiske prosjekter med militæret.

UiB vedtok å avslutte avtalen de hadde med universitetet i mars i år, men Norges Handelshøyskole har fortsatt en avtale med dem.

**Siden 7. oktober har det i gjennomsnitt dødd 28 studenter på Gaza hver dag. Vi har ikke råd til å vente, vi må handle nå**

NMBU, UiO, Oslomet og Høyskolen på Vestlandet har fortsatt 3-4 prosjekter med israelske institusjoner. Universitetet i Oslo skal diskutere akademisk boikott 14. mai, men skal ikke fatte en avgjørelse før i juni. Siden 7. oktober har i gjennomsnitt 28 studenter på Gaza blitt drept hver dag. Vi har ikke råd til å vente til juni, vi må handle nå.

Akademisk frihet blir ofte brukt som et motargument til akademisk boikott. Men for å ha akade-

misk frihet, krever det et skille mellom politikk og akademia. Israelske akademiske institusjoner kan ikke bli behandlet som apolitiske eller nøytrale, selv om enkeltakademikere kan det.

Dette er blant annet fordi israelske akademiske institusjoner sanksjonerer palestinske og israelske akademikere for å uttale seg mot folkemordet og okkupasjonen. Israelske akademikere har opplevd å miste jobben, fått stemmene sine stilnet, og i verste tilfelle blitt arrestert. Da kan vi ikke lenger behandle israelske akademiske institusjoner som apolitiske eller nøytrale.

Siden 7. oktober har 6050 studenter blitt drept på Gaza. FN mener det ser ut til at Israel systematisk angriper det palestinske utdanningssystemet. 95 profesorer er drept, og onkelen min Khalid, professor på det nedbombede Al-Aqsa-universitetet, vet at jobben hans gjør ham og familien utsatt. 17. januar bombet Israel det siste stående universitetet på Gazastripa.

For min far var utdanning veien ut. Denne muligheten har Israel tatt fra de palestinske studentene.

Akademisk frihet eksisterer ikke i samarbeid med institusjoner som muliggjør og aktivt bryter med folkeretten. De som hevder at en akademisk boikott truer den akademiske friheten, har ingen interesse av å beskytte palestinernes akademiske frihet. De har ingen interesse av å beskytte palestinske liv.

**Akademisk boikott** sender et signal om anti-normalisering. Samarbeid med folkemordere er ikke normalt. Forskning betalt med palestinsk blod er ikke normalt. Vi må legge press på Israel der vi kan, og akademia har en nøkkelrolle i okkupasjonen.

debatt@universitas.no





# KULTUR

kulturredaktør: **Freyja Eikrem Ims**  
freyja.heims@gmail.com 955 52 183



**Det er en voldsom glede i å gjøre noe så unødvendig med så mye innlevelse**

Tor Rivlin, forfatter

**BLÅTT SOM KJÆRLIGHETEN:** Etter en periode med kjærlighetssorg valgte debutant Tor Rivlin (26) å se alle James Bond-filmene for å distrahere seg selv – dette førte til hans første utgitte langdikt.



# Fra kjærlighets sorg til diktdebut om James Bond

Tekst Ada Louise Andreassen Foto Sara Aarøen Lien

Kjærlighets sorg var det som fikk Tor Rivlin (26) til å se alle James Bond-filmene på nytt. Det resulterte i et langdikt om en gutt med samme navn som barndomshelten.

## Forfatterintervju

– Hvis alt går etter planen, får jeg kanskje aldri en grad. Maiværet tillater oss å sitte utenfor Eckers på John Colletts plass. Kaféen, som kun er et steinkast fra Blindern, er godt kjent for forfatterdebutant Tor Rivlin (26), som i høst tok ti poeng i exfac.

– Jeg vet ikke helt hva tanken bak det var, men exfac skal man vel ha, sukker Rivlin.

## Kunsten å sjonglere

Knappe to uker har gått siden Rivlin debuterte med langdiktet «Stor oppstandelse», en oppvekstfortelling om *outcasten* i skolegården, forelskelse og savn.

Tretti timer i uka kan han bruke på å dypdykke i hver strofes musikalitet. Likevel, når debutanten ramser opp jobbene han sjonglerer for å få endene til å møtes, er ikke skrivekunsten en av dem. Rivlin påpeker at det skal mye til for å forsørge seg selv med å skrive:

– Jeg vet ikke hvor mange hender man trenger for å telle forfattere som tjener nok penger til å forsørge seg selv.

Når Rivlin ikke dikter jobber han både som servitør, vikar og som «luktpanelist» på forskningssenteret Sintef. Der analyserer han lukter for arbeidsplasser sammen med tre andre. I en slik jobb kommer skrivekunsten godt med for Rivlin, som mener luktesansen er høyst undervurdert.

– Den har jo alt å si for hvordan vi har det. Jeg vet ikke om jeg skal skrive den store norske luktromanen noen gang, men det er fint å kunne spise en sans på den måten.

I Rivlins langdikt er det lite plass til utbrodering av scenene han maler frem. Det krever presisjon for å finne riktige ord som vekker en assosiasjon hos leseren, mener han.

– Og det er der lukt kommer inn, roper forfatteren ut med stort engasjement.

Forfatterspiren mener man kan få sagt mye med få ord, ved å beskrive lukter i ord.

– Lukten av stein, for eksempel. Lukten av tørr stein er ganske effektiv. Man skal ikke glemme at noe er luktfullt.

Rivlin skal til å fortsette, før han stopper seg selv.

– Faen. Nå fikk jeg jævlig *hangup* på det med lukter.

## Onelinernes sanne far

I «Stor oppstandelse» møter vi unggutten James Bond, som er basert på karakteren med samme navn. Idéen kom til Rivlin etter at han tilbake i 2020, nedbrutt av kjærlighets sorg, så alle de tjuefem Bond-filmene. I starten brukte han filmene som ren distraksjon, siden de er fylt av action og intriger – ikke reelle følelser.

– Det var aldri noen fare for at jeg skulle trenge å konfronteres med brudd og tap, som jo var det jeg var opptatt av på den tiden.

Fylt med klisjeer, infantil maskulinitet og blind

selvhøytidelighet fant Rivlin raskt ut at Bonds karakter var for bra til å ikke bruke i skrivingen.

– Jeg måtte bare ta den karakteren fort som faen og plassere ham i en helt annen kontekst. Så alle kan se hvor patetisk og håpløs han er.

Rivlin beskriver James Bond som «*onelinernes sanne far*», noe forfatteren aktivt har brukt i eget formspråk. Langdiktet «Stor oppstandelse» består av som regel av strofer med tre verselinjer, og innimellom bare én.

– Jeg hadde blitt veldig glad hvis noen hadde sagt at hele diktet mitt egentlig bare var en lang rekke med *onelinere*.

## «Young love på speed»

– Det viste seg å være en veldig lett oppgave å blottlegge James Bond-karakteren, forteller Rivlin.

– Så jeg bestemte meg for å gi ham noe dybde og følelsesliv.

## Man tenker gjerne at barns følelser er mindre viktige fordi de er mer flyktige, men i virkeligheten er ikke det tilfellet

Tor Rivlin, forfatter

I langdiktet forelsker elleve år gammel James Bond seg i barneskuespilleren Eva. De tilbringer en kort tid sammen, før Eva flytter med tanten sin til Frankrike.

– Der det er forelskelse, er det også følelsesliv. Så boka er skikkelig *young love* på speed.

James kommer seg aldri over Eva. Han fortsetter å være oppslukt, sørge og lengte etter henne. Rivlin valgte å fokusere på dette for å vise hvor reelle unge følelser kan være.

– Man tenker gjerne at barns følelser er mindre viktige fordi de er mer flyktige, men i virkeligheten er ikke det tilfellet. I litteraturen trenger det hvertfall ikke være tilfellet.

## Idealismens utgivelse

De første skissene til «Stor oppstandelse» skrev han allerede i 2020. Men med en bomtur hos første forlag ble prosessen lengre enn Rivlin hadde regnet med.

– Man blir nevrotisk av det hele. Det er en overgivelse av all agens, der man ender opp med å bare

krysse fingrene i et halvt år, for å så få vite at det ikke blir noe kontrakt.

Men Rivlin lot ikke maktpersonene bestemme. I 2023 sendte han derfor inn et nytt manus – nå til Gyldendal. Kort tid etter ble han antatt.

– *Mistet du noen gang motivasjonen for prosjektet?*

– Det har aldri vært noe spørsmål om hvorvidt jeg trodde eller ikke trodde på prosjektet mitt. Det var masse tvil overalt, men den angikk aldri den grunntanken om at jeg skulle skrive bok. Hvis man får en trang, synes jeg at man skal holde fast i den og dyrke den. Litt mani er bra, sier han med et skjevt smil.

Selv med tre andre jobber, luktejobben inkludert, forteller Rivlin at det for ham ikke finnes noe alternativ til skrivingen.

– Jeg har aldri hatt noe annet meningsfullt å falle tilbake på, men hvis jeg leser det med velvilje så har jeg vært heldig. Jeg har ikke bare kunnet si at den forfattergreia aldri ble noe av.

– *Måtte du ofre noe for at et så stort forlag som Gyldendal skulle gi ut boka?*

– Heldigvis har det hele veien vært en innforståthet mellom meg og redaktøren at dette sannsynligvis vil bli et tapsprosjekt. Dette kommer ikke til å redde bunnlinja til Gyldendal. Det er borderline idealisme at de gir ut dette langdiktet her.

## Diktning som frihet

Rivlin beskriver prosjektet som smalt og uspektakulært. Han har det fint med å ikke skrive for massene, men synes likevel det er synd at færre og færre av den norske befolkningen leser dikt og litteratur.

– Netflix dekker for lengst de behovene som fuckings Sigrid Undset dekket for bare 100 år siden.

Selv etter å ha fått en stor mulighet så tidlig i livet, føler Rivlin ikke på noe press til å prestere videre:

– Jeg er hundre prosent sikker på at hvis jeg begynner å holde kjeft nå, så er det ingen som kommer til å ringe meg om to år og spørre om hvor det blir av neste bok.

Klokken har for lengst bikket fire, og på John Colletts plass hopper det seg opp trøtte studenter i sti på vei hjem fra lesesalen. Rivlin har en siste tanke han vil luften for han også skal ture hjemover til leiligheten på Tøyen.

– Jeg har muligheten til å sitte 30 timer i uka og skrive dikt. Jeg praktiserer en frihet, og jeg elsker den friheten og jeg unner alle den. Det er bare en voldsom glede i å gjøre noe så unødvendig med så mye innlevelse.

Det kverner godt i hodet på Rivlin. Likevel, før han rekker å ordlegge flere tanker, sier hjernemaskineriet takk for seg:

– Jeg vet da faen. Tenker jeg setter et punktum der, jeg.

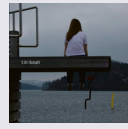


anmelderredaktør: **Vanja Krøvel**  
vanja.krøvel@hotmail.com +47 941 71 525

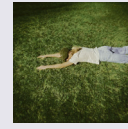
## ANMELDELSER

### Universitas anbefaler

Vanja Krøvel, anmelderredaktør



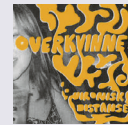
**Drakånis – Litt betatt**  
Etter å ha plastret reklameplakater på alle bussene i Oslo, har Drakånis rukket å gi ut en singel også. Heldigvis er den god!



**Pikekyss – Bare gi meg en vår**  
En perfekt låt for sen vår/tidlig sommer. «La meg ligge i gresset i solen til alt har gått over»



**No. 4 – Dårlig ide**  
Myk og god. Som Jakob Schøyen Andersen sier: «Åå, No. 4 er så sykt flinke»



**Uironisk distanse – Overkvinne**  
En perfekt låt for alle som planlegger å bli hodestups forelska i sommer.

### Bok:

# Hva gjør James Bond her?

Et ambisiøst sjangervalg og en interessant hypotese innfrir dessverre ikke forventningene i Tor Rivlins debut.

### Stor oppstandelse

Forfatter: Tor Rivlin  
Forlag: Gyldendal  
Sjanger: Lyrikk  
Antall sider: 176

Med et langt dikt fordelt over tretten deler, en prolog og en epilog forteller debutanten Tor Rivlin en historie mer lik en oppvekstroman enn et epos.

Stor oppstandelse handler om James Bond, men ikke med smoking og vodka martini slik man ellers kjenner ham. Rivlin forsøker i stedet å realisere en hypotese: «Hva om James Bond var en helt vanlig gutt på en norsk barneskole?» Fortellingen føles kjent. James på elleve passer ikke inn i skolesystemet, samtidig som han forelsker seg i den jevngamle Eva, som etter kort tid må flytte vekk.

Med et hurtig tempo raser fortellingen gjennom en oppvekst preget av vanskelige følelser og utradisjonelle livsvalg.

James dropper ut av skolen, starter et teaterkompani og sliter med forpliktelsesangst i sine romantiske forhold. Til tider går historien for fort frem, og leseren må fylle inn tomrom selv. Det kan fremstå som et bevisst valg, en mulighet for leseren å kjenne seg igjen i hovedpersonen, men det fungerer dessverre ikke.

James fremstår som alt annet enn gjenkjennbar og anonym, med tunge litterære interesser og flere utenlandsreiser. Leseren har dessuten få muligheter til å bli kjent med personligheten som skal utvikle seg gjennom fortellingen. Prologen handler nemlig om en helt annen James Bond, nemlig ontologen og ikke spionen eller hovedpersonen. Handlingen går som regel for fort frem til at leseren kan komme nært nok på hovedpersonen til å virkelig forstå hva det er som motiverer de fleste handlingene hans.

Historien er i utgangspunktet god og vekker interesse hos leseren, men den er muligens pakket inn i feil narrasjon. Avbrekkene hvor fortelleren gir et dypere innblikk i James' følelsesliv, bidrar med et rikt språk og nydelige skildringer. For eksempel kan man lese om «en letthet i brystet som kjentes som høydeskrekk / mellom hjertekrampene» i «42. Tilba-

ke». I disse delene er det et lett språk, som med en emosjonell dybde treffer noe gjenkjennbart hos leseren.

Disse skildringene havner derimot i mindretall. De øvrige tekstene forteller i et oppsummerende språk som faller til kort for de dypere diktene. I løpet av kun seks verselinjer i «33. To opprør» rekker James å dra på en fem uker lang reise til Kroatia, komme hjem og droppe ut av skolen. Man sitter igjen med et savn etter et mer motivert språk som kunne vekket en fantasi hos leseren, i stedet for å rase forbi.

Leseopplevelsen bunner i at det alltid føles som om det er en kontekst eller referanse man bare går glipp av. Sammenligningen med James Bond strekker seg ikke lenger enn navnelikheten, og de litterære referansene gir ikke mer verdi for en litteraturviter enn at de finnes i teksten.

Verket består av et ambisiøst prosjekt som, til tross for at det ikke innfrir alle forventninger, viser et stort potensiale hos debutanten. Kanskje vekker verket en større oppstandelse hos en HF-gutt enn det gjorde her.

Frida A. Hagen  
anmeldelser@universitas.no



### Bok:

# Inni deg er det tre kvinner



Samfunnspsykolog Ingvill Hekne har skrevet et slagkraftig diktdebut om hva det vil si å være kvinne.

### Vi fødte aldri de barna

Forfatter: Ingvill Hekne  
Forlag: Tiden  
Sjanger: Lyrikk  
Antall sider: 100

«Man fødes ikke som kvinne, man blir det», skrev Simone de Beauvoir. Ingvill Heknes debut starter med fødselen. Vi fødes og er en kropp og en munn mot et bryst. Så kommer ordene, og med dem: valgene. Så blir vi kvinner. Å være

menneske i et moderne samfunn er å ta uendelig mange valg. Valgene vi tar, gjør oss til de kvinnene vi blir.

Vi fødte aldri de barna er en lyriksamling som virkelig slår fra seg. Dette er fortellingen om å være kvinne i det moderne samfunnet, der valgmulighetene er mange og valgfriheten den fremste dyd. Dikteren skriver frem et vi, kvinnene. Samlingen er skrevet som en kollektiv fortelling om det kvinnelige, her er det ikke plass til individer. Dette angår oss alle.

Hekne tar oss med gjennom livsfasene samlingen struktureres etter, hver del titulert med kjente barneleker, som «Hauk og due» og «Stiv heks». Fra fødsel til barnedom og ungdomsår, videre inn i voksenlivet og til slutt ut i alderdommen. Hele veien med et rått og brutalt språk som ikke skyr de ubehagelige bildene. Når vi kom-

mer ut av ungdomsårene og begynner å ta valg, da spaltes kvinnen i tre: Mora, Hora og Heksa. Hver av dem representerer ulike kvinnelige arketyper, hver av dem er én: «Heksa skaper en skjebne fri for penger og frykt/ Mora får tilskrevet sin/ Hora, hvordan skal det gå med henne?»

Hekne leker med våre forventninger rundt hva det vil si å være kvinne og hvordan vi snakker om kvinnelighet. Særlig rørende er det når temaet barnløshet kommer opp. I disse diktene får Hekne elegant frem hvor mange motsetninger det er i måten vi tenker rundt valgfrihet: «vi står på scenen på blå, sier «å føde er det modigste og viktigste/ kvinner gjør/ eller/ vi står midt blant publikum, midt i et feigt og uviktig liv».

Valget om å få barn eller ikke er store, vanskelige og definerende valg kvinner må ta. Opplevelsen

av å miste et barn før fødsel, enten det er selvvalgt eller ikke, er et traume for mange kvinner. Hekne evner å behandle en sår tematikk uten å være redd for å såre. Hun harselerer med sin samtid, med mødre som forsvinner inn i egoistiske bobler der barna er alt, med kulturtanter som har gjort intellektet til sitt våpen. Hun har skrevet et feministisk «kampskrift for valgfriheten», som det heter på omslaget, uten å stryke valgfriheten medhårs. Det er skarpt og fylt med ironi, men fremdeles sårt og personlig. Å ta valg gjør vondt.

Hekne har lykket med å skrive en diktsamling for kollektivet, som likevel oppleves nær og personlig. Jeg tror de fleste kvinner, og nok mange menn, vil finne noe i denne diktsamlingen som treffer hardt et sted i mellomgulvet.

Dagny Mathilde Mohn  
anmeldelser@universitas.no



## Dropp eksamen!

Ukas anbefaling

Hvem: Stressa studenter Hva: Grip dagen Hvorfor: Finn din indre zen

I tradisjon tro inntok den milde sommerbrisen og den stekende sommervarmen Blinderns campus i sekundet april ble til mai. Og vet du om en annen ting som gjorde det? Eksamenstresset. Til alle dere andre selvmedlidende og selvklandrende sjeler der ute, har jeg bare ett godt råd til dere: Dropp eksamen! Meld deg av. Hvorfor benytte dine gyldne 20-år inne på en illeluktende lesesal som bare dufter av angst og dårlig matpakke? Benytt heller muligheten til å gjøre de tingene

du aldri får gjort, men som du aaaalltid har hatt lyst til å gjøre: Gå en tur langs Akerselva og mat endene med de gamle brødsalkene dine, fullfør alle de halvhjerta forsøkene på å lære deg en håndfull utdødde språk på Duolingo, eller bruk tiden på å google de største kjøpesentrene i Norge. Verden står for dine føtter, og det er bare du som setter dine egne begrensninger!

Helena Haakerud, journalist



## Våryr? More like vårstyr.

Ukas advarsel

Hvem: De med problemer i følge peanøttthjerneforbundet Hva: Våren Hvorfor: Forløperen til sommerdepresjon-3

Jeg forstår ikke hvorfor jeg ikke bosatte meg et kaldere sted der jeg kan tenke klart og være alene.

Man kan mislike sommeren av mange grunner. Nummer én: Hvite linskjørt fra Zara. Det virker ikke som at folk har fantasi til å gå i noe annet. Nummer to: Du har ikke lenger makt over lyset. På vinteren kan du selv VELGE om du vil tenne et hyggelig stearinlys eller ikke. Om sommeren er det en idiotisk lyskule på himmelen tjuet fire syv, som inntrengende maser på deg om at du må ut, ut, ut, aldri nok park, sier sola, aldri nok bading og pils.

Hvor glad er du ikke? Hvor takknemlig er du ikke for

varmen?? Sola og alle andre mennesker spør forventningsfullt med tusen hjerter i øynene. Alle har fått ny livsgnist på sommeren. De smiler til hverandre som om de ikke har noe mellom øra. Jeg forstår det ikke. For min del kan sommeren få være i fred. På sommeren skal jeg være deprimeret og lei meg, og det er det jeg gleder meg til. Skal spille Jokke og Valentines «Her kommer vinteren» til ørene blør.

Jeg tviholder på min boblejakke og min rosa, hjemmestrikkede hals. Våren skal ikke få meg så raskt.

Hedda Aker, journalist



## Musikal:

## Spynorsk og nynorsk i musikalformat

Spynorsk. *The Musical* er ei solid musikaloppleveling. Samstundes er det vanskelig å vite kva satiren egentleg spottar.

Spynorsk. *The Musical*

Kva: Musikal  
Kor: Det Norske Teateret  
Av: Are Kalvø (historie) og Ingrid Bjørnov (musikk)  
Med: Julie Moe Sandø, Frank Kjosås, Pål Christian Eggen m.fl.  
Kva tid: 13. april – 15. juni

Med ei mottaking som ein vanlegvis forbinder med eit ungpikoidol, opnar *Spynorsk. The Musical* med ei hyllest av Ivar Aasen (Frank Kjosås). Ein treng ikkje ha stålkontroll på verken livsprosjektet til Aasen eller vidare nynorskhistorie for å forstå opningsscena, då ein får ei god og sær morosam forklaring gjennom song.

Spynorsk, ein term av og til nytta av bokmålsbrukarar for å markere at dei ikkje liker nynorsk, er no blitt til ei rørsle i sentrum av ein satirisk musikal skriven av Are Kalvø, med musikk av Ingrid Bjørnov.

Sjølve handlinga skjer på to parallelle plan. Den første tek oss gjennom livsprosjektet til Aasen, som her er framstilt som ein slags superhelt. Jamt over er denne delen farga av grandiose nummer som gjer assosiasjonar til rockemusikalar. I eit spesielt morosamt augeblikk, lærer me bøyning av



FOTO: MONICA TORMASSY/DET NORSKE TEATRET

verbet 'å symje' på ein nesten sexy måte dei fleste ikkje er vand med frå skulen.

Den andre, og dominerande, historia tek stad i 2042. Etter ei rekkje avgåtte regjeringar og statsministrar har samfunnet blitt dominert av likegyldighet og manglande engasjement. Etter å ha arva ei gammal nynorsk ordliste og ein biografi om Aasen, skjønar derimot vår hovudperson Aase Ivarsen (Julie Moe Sandø), i likskap med nynorsken sin far, at nordmenn treng noko dei kan brenna for. Med dette bestemmer

ho seg for å fremje viktigheita av dette, då dette gjer verda til ein betre stad.

Det er ingen tvil om at stykket er både morosamt og godt spelt. Ofte sit latteren laust, og ein kan ikkje unngå å verte radig imponert av musikalnumra. Kalvø og Bjørnov leiker med sjangernormer og tek oss med gjennom dei fleste typane musikalar i løpet av historia. Dei harselerer med bygdebuarane og byfolk hipp som happ, samt nordmenn på tvers av generasjonar.

Skodespelarpresentasjonane er det heller ingenting å seie på. Spesielt Sandø skin i hovudrolla som Aase Ivarsen. Ho utstråler den nesten uuthaldelege positive haldninga til figuren i både song og tale på ein imponerende måte. Vidare gjer òg Kjosås ei god og morosam tolking av Ivar Aasen. I tillegg til å vere i sentrum av handlinga på 1800-talet, sit han ytst på scena elles i handlinga og kjem tidvis med kommentarar og innspel til Sandø si Aase. Det er òg verd å framheve Pål Christian Eggen i rolla som Geir, den første følgjaren, og seinare høgrehanda, til Aase.

Samstundes er eg ikkje heilt

sikker på kva moral eg skal sitje igjen med etter å ha gått ut av teatersalen. Kalvø og Bjørnov tek oss innom litt for mange tema i løpet av den tida forestillinga varar. Dette gjer det vanskeleg å vite kva som egentleg er målet med historia, eller kva motivasjon figurane egentleg har.

Trass i at begge dei parallelle historiene er veldig gode på eit reint teknisk og musikalsk nivå, gjer faktumet at dei skal stå saman at ein ikkje vert så engasjert i nokon av dei. Sidan framstillinga av Aasen og prosjektet hans òg er mest til for å kontekstualisera Aase Ivarsen sitt prosjekt, er det ikkje heilt godt å vite kvifor det er med, sidan dei to prosjekta egentleg ikkje har så mykje til felles.

Det er likevel tydeleg at Kalvø og Bjørnov saman har klart å lage ein fengende musikal med eit høgt produktjonsnivå og sær gode skodespelarprestasjonar. Difor er det verd å ta turen til Det Norske Teateret før sommarferien. Om så berre for å verte inspirert til å engasjere deg meir, og å lære korleis du bøyer 'å symje'.

Helena Kverneland  
anmeldelser@universitas.no

## Kulturkalender uke 20

## 11/5 Solidaritetsfest: Boikott Eurovision

Dattera til Hagen byr på panelsamtale om boikott, fest med kulturelle innslag og DJ for de som skurr av skjermen under årets Eurovision-finale.

Hvor: Dattera til Hagen  
Når: Lørdag 11.mai  
Pris: Gratis  
ID: 20 år



## 10/5 Silent Disco

Kristianistudenter og venner fra andre campuser kan ta på seg hodetelefonene og sine beste neon-klær for å danse natta lang.

Hvor: Lawo  
Når: Fredag 10.mai kl.20-03  
Pris: Gratis  
ID: 20 år



## 16/5 Bhangra/Bollywood-party

Natt til 17.mai er det bhangra/Bollywood-show på Salt. DJ Frenzy og DJ Balli Beats står for musikken, mens indisk streetfood fra Listen To Baljit blir servert.

Hvor: Salt  
Når: Torsdag 16.mai fra 20.00  
Pris: 350kr for Earlybird, 490 kr i døra  
ID: 20 år



## 14/5 Debutantopplesning

Flere av både fjorårets og årets debutanter leser fra sine bøker, blant andre Olav Fangel og Anne-Maren Hammerbeck, som begge har vært anmeldt i Universitas.

Hvor: Bislet Bok  
Når: Tirsdag 14. mai, klokken 18.15 - 20.15  
Pris: Gratis



FOTO: MONICA TORMASSY/DET NORSKE TEATRET



## Bæsj til besvær

I ukas Universitas skriver en av våre egne om flausene ved å legge en kabel i all offentlighet. Ad notam-redaksjonen visste ikke om slike flauser og gikk dypere inn i saken for å få mer innsikt.

Universitas' utsendte drar derfor ned mot toalettene inne på Oslomet. I et av dem finner vi To Alette. To Alette forteller bak døra til Ad notam at hun også har følt på flause.

– Nei, det er jo litt ubehagelig at alle lydene dine skal komme ut foran folk. Det er jo ikke så kult at klassekameraten skal høre når det skrangler og hviner på doss.

– Det skrangler?

– Ja, jeg har hatt litt jernmangel, men prøver å ta tabletter.

Nå synes L. Orte det derimot er enklere å gå på do i offentligheten.

– Nei, om jeg hører andre gå inn på toalettet så setter jeg heller på litt hardporno.

Så får de heller tror jeg ser på det.

Inne på herretoalettet svinger gjørma annerledes. Der blir Ad notam forskrekket over alle slags lyder som sprer seg i det lytte-lokalet.

I et av avluksene sitter Fredrik Isnes, eller han påstår i alle fall at han sitter. Vår utsendte fotograf får ikke plass i avluksene og kan ikke ta bilder.

– Man kan jo ikke stå og drite, sier F. Isnes, uten at Ad notam hører noen lyder fra akkurat hans avluks.

– Er du lydløs, herr Isnes?

– Så er jeg kanskje litt forstoppet. Men det er ikke så kult å si når en av kompisene spør om du vil bli med på do, forteller han med en tydelig anstrengt stemme, før han legger til:

– Noen ganger må man være støttende. Også på do.

Av Johs Grobyn



## Glamping-demo

I ukas utgave av Universitas kan vi lese om studenter i Oslo som camper på campus i støtte for amerikanske studenter. Det synes Vi spør-redaksjonen er en hederlig aksjon, men er det ikke litt vanskelig å studere til eksamen i telt? Kanskje litt kaldt også? Og hva gjør man egentlig med mat? Vi spør-redaksjonen kastet seg rundt for å finne ut av dette.

[Ring, ring...]

– Ja, det er XXL.

– Hei, dette er Amalie-med-m som ringer. Jeg lurte på om dere har lydtette telt til eksamen og demo?

– Jeg er litt usikker på hva du mener. Vi har ikke lydtette telt, nei.

[Et blindspor med andre ord. Vi gir ikke opp så lett, og finner noen andre med telt og talt]

[Ring, ring... igjen...]

– Det er Fjellspport.

– Hei! Jeg lurte på om dere hadde lydtette telt?

– Ja, det finnes! Vi har forskjellige varianter.

– Så da kan jeg lese til eksamen mens vennene mine hoier og demonstrerer?

– Kommer an på hvor høylytte de er, da, men i utgangspunktet ja.

[Aha, et skritt nærmere. Men kulda og matlysten truer ennå. Vi tyr derfor til O allmechtige KI for råd]

[Beep, bop...]

– Yo, det er Amalie-med-m her. Du, jeg har fått tak i et lydtett telt, men er sulten. Er det noen steder ved UiO hvor jeg kan få tak i mat?

– Jeg kan anbefale Døgnvill Burger og McDonalds på Majorstuen. De har deilige burgere.

– Er du sponsa, eller?

– Haha, nei, jeg er ikke sponsa av noen. Jeg bare deler anbefalinger basert på steder jeg kjenner til.

– Glad i burger?

– Absolutt! Det er noe med den saftige kjøttdeigen, smeltet ost og alle de deilige toppingene som bare får det til å smake så godt!

[Hmm, burger altså. Men har de plass til et helt telt med demonstrerende studenter på McDonalds? Det er bare en måte å finne ut av det på.]

[Ring, ring...]

– Det er McDonalds.

– Hei hei! Det er Amalie-uten-n som ringer. Hvis man tar med mange venner på en gang, går det fint? Har dere plass til mange, og har dere åpen dør?

– Ja, du kan få plass til mange her.

– Okey. Hva med takhøyde? Hvis man skal ha med telt?

– Telt?

– Vil du vurde-

[McDonalds legger på og vi får verken stilt siste spørsmål eller avsluttet ringerunden på en verdig måte.]

– Vi snallast!

## Ukas studentvin



**DEILIG FNISEVIN:** – Ooo, nam! Masse deilig smak, brytes det ut. Ukas vin er en ren anbefaling. Her får du en saftig og rund rødvin som er så lett og unik at Hellstrøm sikkert hadde trodd at det var en hvitvin. Men den er ikke bare deilig på smak, man blir også fnisete og fristet til å brette ut om sitt indre liv. Til og med gutta kan bli litt øm av denne. Love that. Så: Hvis du har en emosjonelt utilgjengelig kjæreste, kan dette være heksebrygget som river ned fasaden og redder forholdet. Fordi den er lettdrikkelig og minner litt om skogsbærsaft, kvalifiserer den til koselige sommerkvelder i parken med bestejentene eller besteguttene. Skru på litt Evig Ferie og fnis til ditt hjertes lyst. Hypotetisk sett kan den også passe til å teipes fast til leggen under noen hypotetiske slengbukser på vei inn til en hypotetisk festival som rimer på «schmøya».

Vin vurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

**Michel Gassier Garrigues 2022**

Pris: 169,90 kroner

Land: Frankrike

Alkohol: 13,5 prosent



Amo Boracco Borring, vinanmelder i Universitas

## KVISS-CORBIN

- Hva ble Mina Gerhardsen nylig utnevnt til?
- Sverige kutter styringsrenten til 3,75 %, men hva ligger den på i Norge siden 20. mars?
- Nå er sommeren i gang! Hvilken bussrute er den eneste som går innom Sørenga? Hint: Den går fra Jernbanetorget til Ulvøya.
- Hvilket lands navn betyr Sørlandet?
- Det vitenskapelige navnet på nordlys er *aurora borealis*, men hva er navnet på sørlys?
- Sørlandsis føres av produsenten Hennig Olsen, men i hvilken by har de hovedkvarter?
- Hvilken artist ga ut albumet *The Idiot* i 1977?
- Hvilken forfatter ga ut boken *Idioten* i 1874?
- Hvem skrev *Krig og fred*?
- Mellom hvilke parter ble Fotballkrigen ført?
- Freden i Westfalen i 1648 besto av to freds-traktater mellom den tysk-romerske keiseren og to land. Hvilke?
- Hva er den norske tittelen til filmen *Airplane!*?
- Og hva er originaltittelen til filmen *James Bond i Japan*?
- Hvem ga ut *Lin' La Vida Loca* i 1999?
- Hvem utgjør de fire store i norsk rock?
- Hvem utgjør de fire store i norsk litteratur?
- Trianontraktaten blir signert av de Allierte og Kongeriket Ungarn, den meksikanske revolusjonen avsluttes, Knut Hamsen vinner Nobels litteraturpris, Pave Johannes Paul II ble født og Max Weber dør. Hvilket år er det snakk om?
- Nevn én av kvinnene som nylig satte norsk rekord på 4 x 400 meter stafett.
- Da er finalistene i Champions League for fotballherrene klare, men hvem blir den eneste nordmannen som kan spille i den?
- Fotballherrene i Brann er nok fornøyde med at hovedtreneren deres forlenger kontrakten sin til 2027, men hva heter han?



av Gabriel Corbin-Arntzen, kvissmaster i Universitas

## SVAR/DOM

**0-4. Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

**5-9. AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

**10-14. Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

**15-20. Honours: WOW!** Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Barneombud, 2. 4,5 %, 3. 85, 4. Australia 5, Aurora Australis, 6. Kristiansand, 7. Ileg Pop, 8. Fjodor Dostojevskij, 9. Lev Tolstoj, 10. Honduras og El Salvador (Også kjent som 100-timerskrigen), 11. Frankrike og Sverige, 12. Hjelpe, vi flyr! 13. You Only Live Twice, 14. Ricky Martin, 15. Dem Dum Boys og Jøkke & Valentinerne, 16. Ibsen, Bjørnson, Kjeileland og Lie, 17. 1920, 18. Josefina Tomine Enksen, Amalie Iuel, Elisabeth Sletum og Hennemte Jæger, 19. Julian Ryerson, 20. Erik Horneland.

## Rebus

av Satan



HINT: Vi overhørte korps på Blindern. Send løsning universitasdesk@gmail.com

FORRIGE LØSNING: «Onsdag» Det klarte bare Ingeborg!